

VIESTI

Tänä yönä suojassa

Kirkot, kaupungit ja järjestöt avasivat
ovensa hätmajoitusta varten.

30 Juhlavuosi
tuo yhteen
diakonissat

7 Miten keikasta
selviää ilman
huumeita?

26 Risto Joensuu
valmentaa
elämään arkea

- 3 Pääkirjoitus:
Riku Siivonen
- 4 Pieni hanke muutti
suuren verottajan
käytäntöjä
- 5 Kolumni: Heli Suominen
työelämätaidojen
Siperiassa.
- 8 Reportaasi:
Hätämajoituksessa
kohtaa kansainvälinen
maailmamme.
- 15 Kolumni: Jukka
Orma epäilee, että
"Twitterum ergo sum,
sanoo Homo Blogiens."
- 16 Henkilö: Tapio Tähtinen
tekee diakoniaa
bisneksen keinoin
- 22 Korvaushoitobändi
treenaa vetämään
pääteettä
- 28 Olli Holmström jatkaa
Auroran työtä – fyrkan
keräämistä
- 30 Yhteyspäivät kutsuu
diakonissat taas koolle
– nyt juhluvuoden
merkeissä.
- 35 Kolumni: Karin
Strandberg ja
rohkeus välittää

Tapio Tähtinen johtaa
Diakonissalaitoksen
Hoivaa ja harrastaa
muun muassa "kirkollisia
luottamustehtäviä".

VIESTI

Viesti Helsingin
Diakonissalaitoksesta
123. vuosikerta
Ilmestyy neljästi vuodessa
www.viestilehti.fi

Päätoimittaja
Riku Siivonen
riku.siivonen@hdi.fi

Kannen kuva
Laura Oja

Ulkoasu
AD Iiro Törmä
Ulkoasukonsepti Markus Frey

Julkaisija
Helsingin Diakonissalaitos
p. 09 77 501
Alppikatu 2, 00530 Helsinki

Tämän numeron tekijät
Henna Aaltonen,
Antti Järvi,
Ilkka Karisto,
Ari Lahdenmäki,
Juha Metso, Laura Oja,
Jukka Orma,
Kari Pullinen,
Heli Suominen,
Juha Törmälä,
Maxim Usik

Painopaikka
Grano, Kuopio
ISSN-L 1235-1024
ISSN 1235-1024 (Painettu)
ISSN 2323-5845 (Verkkojulk.)

Tilaukset ja
osoitteenmuutokset
riku.siivonen@hdi.fi

Nuo yksinäiset kalvot loskaisilla kaduilla

ARTTU MUUKKONEN

**"Sote-veteraaneja
muonittaneet
Uudenmaan
kampaviineritehtaat
ovat käyneet kuumina."**

SUOMEN LÄÄKÄRITIHEYS OLI 1960-luvun lopussa Euroopan pienin heti Turkin ja Albanian jälkeen. Kansanterveyslaki astui voimaan 1972. Pian oltiin 1980-luvun palvelutasoparatiisissa. Ne olivat aikoja, jolloin sosiaali- ja terveystaloudelliset uudistukset vielä onnistuivat.

NUORIKIN ALKAA NOSTALGISEKSI, kun seuraa oman aikansa suuren sote-uudistuksen valmistusvaiheita. Vuodesta 2002 lähtien sitä on veivattu. Sinänsä kaikki tietävät, millainen järjestelmä olisi järkevä. Mutta sellaista ei tietysti voida rakentaa.

Poliittiset puhurit ovat vuodesta toiseen pyyhkäisseet valmistelutyöryhmien punnitut kalvot pois päätöspöydiltä. Ne ovat jääneet leijumaan, yksinäisinä, loskaisen Helsingin kaduille. Vain koska joku keksi, että hoidetaan soten ohella tämä kuntauudistus väkisin tässä samalla.

Professori Heikki Hiilamon kirja Hyvinvoinnin vakuutusyhtiö kuvaa yhdestä näkökulmasta, kuinka turhauttavaa valmistelutyö poliittisen paineen alla on. Samalla kirja muistuttaa taustoista: vuonna 1993 valtionosuusuudistuksessa kuntien itseläinnön alle siirrettiin reilusti sote-sarkaa. Siis valtaa sinne, missä ei ole taloudellista kantokykyä.

Se oli yksi virhe, jonka vuoksi sote-veteraanien neuvotteluja muonittaneet Uudenmaan kampaviineritehtaiden linjat ovat käyneet kuumina kaikki nämä vuodet.

NYT OLEN ALKANUT KERÄTÄ YKSITYISTÄ sosiaali- ja terveyskirjastoa. Se käsittää uutisia ja analyyssejä, joissa joku yrittää ymmärtää, miten tämä uusin päätös sote-uudistuksesta etenee tai mistä oikeastaan on edes vielä päätetty.

Helppohan se Aurora Karamzinin ystävineen oli perustella sairaaloita – laitoksia – vähänpä he tiesivät sotehimmeleistä!

Riku Siivonen
Päätoimittaja

Helpommin töihin

Kehitysvammaisia palveleva Rinnekoti-Säätiö lähti työllistämään Diakonissalaitoksen asuttamia turvapaikanhakijoita. Kokemuksista syntyi opas kaikille.

RAHA-AUTOMAATTIYHDISTYS pyysi toissa syksynä avustushakijoita ottamaan hakemuksissaan huomioon, että turvapaikanhakijoiden määrä on kasvanut nopeasti. Kehitysvammaisille palveluja tuottava Rinnekoti-Säätiö ei jäänyt toimettomaksi.

Säätiön Taidosta työpoluiksi -projekti oli aiemmin tarkoitettu muun muassa työllistymään pyrkiville kehitysvammaisille, mutta kohderyhmää päätettiin laajentaa turvapaikanhakijoihin. Se oli ensimmäinen kerta, kun säätiö tarjosi palveluja turvapaikanhakijoille.

Projektissa suunniteltiin turvapaikanhakijoille toimintaa, jossa heidät tutustutetaan suomalaiseen työelämään, ja tarjottiin työtaitojen arviointia. Projekti tehtiin yhteistyössä Helsingin Diakonissalaitoksen ylläpitämän tukiasumisyksikön kanssa.

Yksikköön muuttikin yksin Suomeen tulleita alaikäisiä turvapaikanhakijapöykä. Alaikäisyys muutti hieman suunnitelmia, sillä lasten ensisijainen asia oli koulunkäynti.

PROJEKTI JÄRJESTI POJILLE työelämäkerhon, ja psykologi arvioi kunkin työelämätaitoja ja kiinnostuksen kohteita. Säätiöstä löytyi kesätyöpaikka 11 nuorelle: Suurin urakka oli ikkunanpesun parissa. Säätiössä käynnistettiin myös autonpesupalvelu, johon syntyi työpaikoista kaksi.

Projektin kulttuuritulkki perehdytti turvapaikanhakijapöykä työhön ja oli mukana työkohteissakin.

”Sellaisia töitä, jotka nuoria olisivat ensisijaisesti kiinnostaneet, ei järjestynyt”, projektipäällikkö **Mari Mononen** Rinnekoti-säätiöstä kertoo. ”Mutta harvoinhan kukaan ensimmäiseksi työkseen saakaan sellaista, mitä haluaa.”

Monosen mukaan nuorten saamasta valmennuksesta ja arviosta on hyötyä, kun nämä tulevaisuudessa hakeutuvat opiskelemaan ja töihin.

KOSKA TURVAPAIKANHAKIJOIDEN työllistämistä on Suomessa vain vähän

”Mononen sai verottajan julkaisemaan yleispätevät ohjeet turvapaikanhakijoiden työnhausta.

kokemusta, projektissa piti ottaa kaikes-tä selvää. Ohjeita oli Monosen mukaan huonosti saatavissa.

”Kävin kolmen porukan kanssa verotoimistossa ja joka kerta sain erilaiset ohjeet”, Mononen kertoo esimerkkinä.

Tilanne oli tietysti uusi myös verohallinnolle, ja lopputulos olikin positiivinen. Mononen lähetti vero.fi:n kautta asiasta palautetta, ja pian verohallinnon verkkosivuilla julkaistiin yleispätevät toimintaohjeet.

Vastaan tulleet ongelmat tuottivat projektin merkittävänä saavutuksena kysymys-vastausoppaan, jossa on ohjeita työnantajille, turvapaikanhakijoille ja tukihenkilöille siitä, miten toimia, kun työntekijänä on turvapaikanhakija.

Marraskuussa ilmestynyt opas on ladattavissa osoitteesta www.taidoistaty-opoluiksi.fi/files/6614/7938/2021/Tyollistaminen_turvapaikanhakijoiden_kotoutumisen_tukena.pdf

Heli Suominen

Heli Suominen on toimittaja
ja viestintäkonsultti.

Työelämän oppia Siperiasta

Paineensietokyky. Taito hurmata. Kyky johtaa itseään ja muita. Siinä taitoja, joita oman alani, viestinnän, työpaikkailmoituksissa edellytetään. Samankaltaisia ominaisuuksia etsivät ne työnantajat, joiden kanssa olen keskustellut – alalla kuin alalla.

Ja vaikka esimerkiksi paineensietokykyä, muiden vakuuttamista tai kykyä briljanttiin oman ajan organisointiin ei mainittaisi työpaikkailmoituksessa, sitä vaaditaan menestymiseen nykyajan asiantuntijatoissa.

Hämentävää on se, että useasti työpaikkailmoituksissa vaadittuja taitoja ei järjestelmällisesti opeteta juuri missään osana koulutusohjelmia. Itse porskutin läpi suomalaisen yliopistojärjestelmän maisterintutkintoon asti. Vaikka täydensin opintojani vielä ranskalaisessa ja espanjalaisessa korkeakoulussa, tuollaisia taitoja ei kursseihin sisältynyt.

*"Työelämän taitoja
voi oppia muuallakin
kuin Siperiassa."*

ELÄMÄ, TAI SIPERIA, OPETTAA tietenkin. Parikymmentä vuotta hektisissä uutistoimituksissa on varmasti tuonut minulle taitoa sietää painetta ja muuttuvia tilanteita. Vuodet viestinnän konsulttina ovat parantaneet organisointikykyäni ja ajanhallintaani merkittävästi.

Mutta miksi kaikki pitäisi oppia kantapään kautta? Olen myös nähnyt, kuinka moni käyttää aivan väärää tapoja paineen sietämiseen: nollaamista alkoholilla tai kynnistymistä ja sisäänpäin kääntymistä.

Onneksi koskaan ei ole liian myöhäistä opetella. Ensin pitää kuitenkin luopua Suomessa yleisistä väärinkäsityksistä. Meillä vallitsee monista asioista käsitys, että sitä

joko osaa luonnostaan tai ei osaa: Jotkut ovat luonnostaan hyviä esiintyjiä, karismaattisia.

Todellisuudessa on olemassa konkreettisia keinoja oppia sietämään stressiä, tekemään vaikeita päätöksiä ja myös vakuuttamaan muita. Kaikki lähtee itsetuntemuksesta, jonka pohjalta voi löytää omia keinoja.

Elämäntaito-oppaille usein naureskellaan ja eniten naureskellaan nelikymppisten naisten mindfulness-hu-rahtamiselle, mutta ei kannattaisi. Miten näitä voi oppia? Konkreettinen kurssitus on valitettavan usein varattu isoille johtajille, mutta tavalliset talliaiset voivat etsiä verkosta virtuaalikursseja, kysyä kirjastosta kirjallisuuskirjoja tai perustaa vaikka lukupiirin.

VAIKKA UUTTA TYÖPAIKKAA ei tarvitsisi etsiä, vakuuttamisen ja stressinhallinnan työkaluista on iloa, väitän minä.

Tutkimusten mukaan omassa työssä viihtymisessä oleellinen tekijä on hallinnan tunne: tunne siitä, voiko työhönsä vaikuttaa. Joskus ulkoisiin olosuhteisiin ei omasta asemasta pysty vaikuttamaan: organisaatiomuutoksia tulee nykytyöpaikoilla kuin säännöllisiä tsunameja. Siihen voi kuitenkin vaikuttaa, miten itse ne kokee: näkeekö niissä mahdollisuuksia, viekö muutos motivaation vai löytääkö sen nopeasti uusissakin oloissa?

1990-luvulla ja 2000-luvun alussa koulut ja opinnot suorittaneet saavat haksahda elämäntaito-oppaisiin ja löytää työelämän taitojen kehittämiseen nettikursseja ja käsikirjoja omin neuvoin. Tulevilla sukupolvilla taitaa onneksi olla paremmin.

Lapseni esikoulusta tulee "kotiläksyjä", joita tehdään perheen kanssa. Tähän mennessä läksyissä on käsitelty omien ja muiden tunteiden tunnistamista ja rentoutumista. Juuri niitä asioita, joista rakentuu myös tulevaisuuden hektisen työelämän varsinainen osaaminen ja kyky säilyttää hyvä fiilis työelämän murroksissa ja aallokoissa.

Kun sote-laiva kääntyy, ihmisiä putoaa kannelta

Helsingin Pitäjänmäellä on tehty sijoitettujen lasten ja nuorten kanssa pian kaksikymmentä vuotta sitä, mitä sote-uudistuksessa ja hallituksen kärkihankkeessa tavoitellaan: sosiaali- ja terveydenhuollon yhdistämistä. Niin autetaan ihmisiä, jotka ovat pudonneet muuttuvan sote-verkon läpi.

TEKSTI > RIKU SIIVONEN
KUVITUS > MAXIM USIK

KUNPERHE SAAPUU Helsingin Pitäjänmäellä sijaitseviin Diakonissalaitoksen lapsi- ja perhepalveluihin, tilanne on usein todella epätoivoinen.

Vähän turhankin epätoivoinen, mutta siihen on syynsä. Aikojen ja hoitokäytäntöjen muutosvirtausten vuoksi Suomessa on huonosti voivia perheitä, jotka putoavat turvaverkosta läpi. Taustalla on kaksi trendiä: Ensinnäkin vuoden 1984 lastensuojelulain myötä perheen tukeminen sai suuremman painoarvon ja samalla säilyttävästä lastenkotiperinteestä alettiin siirtyä hoidollisempaan suuntaan. Toinen trendi on tavoite kalliiden – eikä aina tehokkaiden – sairaalakjaksojen lyhentämisestä lasten ja nuorten psykiatriassa sekä siirtyminen enemmän avohoitoon: asiakkaiden käynteihin erilaisilla poliklinikoilla. Pistemäiseltä hoitopolulta aina joku eksyy.

”Järjestelmä saa vaikeimmat tapaukset kiinni liian myöhään”, Diakonissalaitoksen psykologi **Timo Pasanen** sanoo.

Haastavimmassa asemassa olevien lasten ja perheiden auttamiseksi Pitäjänmäelle on kehittynyt 30 vuoden aikana lasten ja nuorten intensiivihoidon, jonka eri osastoilla on yhteensä neljäkymmentä paikkaa. Intensiivihoidossa tarjotaan lapselle ja nuorelle perusturvallisuus, hoiva ja kasvatusta sekä yksilöllinen lasten- ja nuorisopsykiatrinen hoito samassa turvallisessa kasvuympäristössä. Monella lapsella ja nuorella koulunkäynti on keskeytynyt, joten tarvitaan tiivistä yhteistyötä koulujen kanssa. Muulle perheelle on tarjolla esimerkiksi perhe- ja sisarusterapiaa. Yksilöllisen tarpeen mukaan määrittyvät hoitotaksot ovat kahdesta neljään vuotta.

LAPSEN TAI NUOREN ympärillä toimii pysyvä moniammatillinen työryhmä. Samassa paikassa työskentelevät hoitaja, lääkäri, psykologi, neuropsykologi, toimintaterapeutti ja perheterapeutti. Tiiviin mallin yksi etu on, että lapsen tai nuoren elämästä kertyy auttajille hiljaista tietoa. Sitä voidaan käyttää hyväksi eri specialistien antaman tuen yhteydessä. Esimerkiksi lapsen käyttäytymisen hyvin tunteva omahoitaja voi olla mukana perheterapeutin kanssa kotikäynnillä. Tieto kokonaistilanteesta leviää.

”Siten pystymme hyvin konkreettisesti miettimään miten lapsen hoitoa voidaan rakentaa ja muuttaa tarvittaessa. Koska tapaukset ovat hyvin erityisiä, pelkkä lääkärin tai psykologin konsulttiivinen käynti sijaishuollon yksikössä ei aina riitä”, Timo Pasanen sanoo.

Asiakkaiden ongelmat ovat usein ylisukupolvisia eli jo vanhemmilla on tai on ollut esimerkiksi päihdeongelmia. Lapsi on jäänyt vaille normaaleja kiintymyssuhteita. Osa lapsista on perheistä, joissa vanhemmat ja muut lapset voivat hyvin, mutta yksi lapsi onkin erityisen vaativa.

”Lastensuojelu on mielletty viimeiseksi vaihtoehdoksi, mutta se voi olla myös varhaisen puuttumisen paikka. Intensiivinen sijaishuolto estää kroonistuvia mielenterveyden häiriöitä sekä huono-osaisuuden syventymistä. Mutta tilanteisiin pitää päästä kunnolla kiinni riittävän aikaisin.”

Silloinkin kestää oman aikansa ymmärtää esimerkiksi lapsen häiriökäyttäytymisen tai vetäytymisen alla olevia asioita kuten oppimishäiriöitä tai traumoja. Prosessi voi olla pitkä. Luottamuksen rakentuminen vie aikaa.

"Lastensuojelu on mielletty viimeiseksi vaihtoehdoksi, mutta se voi olla myös varhaisen puuttumisen paikka."

MONIAMMATILLINEN TYÖ vaatii paljon myös työntekijöiltä ja heidän johtajiltaan, selviää Timo Pasasen ja työryhmän kirjasta *Turvallista liikettä rajapinnoilla*. Siihen on koottu Diakonissalaitoksen intensiivihoidosta tutkimustietoa ja vuosien aikana kertyneitä oppeja. Kirjakin kertoo, että työyhteisön uusi toimintatapa ei synny helposti. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on perinteisesti ollut voimakas hierarkia ja ammattikuntien väliset raja-aidat. Esimerkiksi sosiaalityöntekijät ovat kokeneet, että moniammatillista työtä tehdään lopulta kuitenkin psykiatrian ehdoilla.

"Meilläkin oikea työkuluttuuri on syntynyt hitaasti. Näkökulmat törmäävät täälläkin, mutta me ollaan ehkä opittu sellaista joustavuutta. Se edellyttää, että meillä on taju toistemme rooleista, siihen ei voi olla tulla valtapeli väliin. Rooleja voidaan yrittää turvata hierarkialla, mutta se ei ole kestävä ratkaisu", Pasanen sanoo.

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON yhdistäminen on kaikunut myös valtakunnallisen sote-uudistuksen yhteydessä. Onnistuessaan se onkin tuloksekasta. Pitäjänmäellä puolet lapsista kotiutuu ja sijoitus puretaan. Haastetta tuo se, että intensiivihoidon häviää kuntien hankinnoissa kevyemmille hoitoratkaisuille. Vaihtoehto voi kuitenkin tulla ajan mittaan kalliimmaksi, jos lapsi pitääkin sijoittaa aina uudestaan.

"Jokainen toipuva lapsi ja nuori tuo yhteiskunnalle suuren säästön", Pasanen sanoo.

Inhimillisen säästön ymmärtää toivottavasti lapsikin.

"Turvallista liikettä rajapinnoilla - Koettua ja tutkittua tietoa lastensuojelua ja lasten- ja nuorisopsykiatriaa integroivasta hoitomallista". Ilmestyy maaliskuussa 2017. Toimittaneet: Timo Pasanen, Kati Katajamäki, Sinikka Martikainen, Maarit Valkonen & Leena Leppänen.

Katto pään päälle

VIIME SYKSYNÄ HELSINGISSÄ MONET HAVAHTUIVAT
AUTTAMAAN IHMISIÄ, JOTKA OLIVAT VIETTÄNEET SIIHEN
ASTI YÖNSÄ AUTOISSA JA RAPPUKÄYTÄVISSÄ. OVENSA
AVASIVAT ESIMERKIKSI KIRKOT. HÄTÄMAJOITUKSESSA
KANSAINVÄLINEN AIKA NÄYTTÄÄ KOKO KIRJAVUUTENSA.

TEKSTI > ILKKA KARISTO
KUVAT > LAURA OJA

Nasco on kulkenut Suomen
ja Bulgarian väliä jo kuuden
vuoden ajan.

> Reportaasi

KADULLE SYNTYY JONOA heti puoli yhdeksän jälkeen. 44-vuotias **Nasco** ja kymmenkunta muuta Bulgarian romania vilkuttavat ikkunan läpi projektipöydälläkö **Anca Enache**lle.

On tammikuinen perjantai-ilta, ja Helsingin Diakonissalaitoksen hätämajoituksen ovet Munkkisaareissa ovat juuri aukeamassa. Enache ja yötyöntekijä **Nur Abdiqafar** odottavat vielä, että ainoa romanikieltä taitava työntekijä, **Iuliana Baldovin**, ehtii laskeutumaan ala-aulaan kolmannesta kerroksesta, jossa hän on ollut valmistamassa yöpyjille munakasta.

Bulgaarit ovat viettäneet Munkkisaareissa jo yhden yön. Aamulla he ovat läheneet kadulle, koska hätämajoituksen ovet suljetaan jo aamuseitsemältä.

Viime marraskuussa avatussa hätämajoituksessa on tilaa 55 ihmiselle, ja paikat jaetaan iltaisin saapumisjärjestyksessä. Toistaiseksi ketään ei ole jouduttu jättämään ulos, mutta joskus kapasiteetti on ylitetty muutamalla ylimääräisellä patjalla.

Kolmoskerroksessa tulijat istahtavat pitkiin pöytiin. Harva riisuu päällysvaatteitaan, jotkut eivät edes pipoa. Nasco ottaa ainoana kahvia, jota on ilmaiseksi saatavana. Nasco on kulkenut Suomen ja Bulgarian väliä jo kuuden vuoden ajan. Hänen kotikaupunkinsa on Varna Mustanmeren rannalla.

”Sunny Beach”, hän tarkentaa.

Suomessa hän hankkii vaatimattomat tulonsa keräämällä pulloja.

Samaa tekee viereisessä pöydässä istuva **Todoro**, 30, joka hänkin on kotoisin Varnasta. Tammikuussa pullojen kerääminen ei ole kannattava bisnes. Tänäpä Todoro on saanut kasaan seitsemän euroa.

”Nyt ei juoda, ei ole festivaaleja”, hän sanoo.

Munkkisaaren hätämajoitusta miehet kehuvat vuolaasti.

”Täällä on lämmin ja hyvä”, Nasco sanoo. ”Ei ole muita vaihtoehtoja. Yöpyminen Rastilan leirintäalueella maksaa 25 euroa joka yö.”

Iuliana Baldovin ja ensimmäistä iltaa Munkkisaareissa vapaaehtoistyötä tekevä **Hilkka Helstin** paistamat munakkaat kypsyvät pannu kerrallaan, ja ne tarjoillaan kertakäyttölautasilta. Annokset ovat pieniä.

Ruokailutilaan ilmestyy keski-ikäi-

nen virolainen mies, jolla on mukanaan omat eväät. Hän on asettellut lautaselle neljä grillimakkaraa, 350 gramman valmispakkauksen kermaperunoita ja puoliksi halkaistun kanawrapin. Hän pyytää Baldovina lämmittämään annoksen mikrossa.

”Viisi minuttia.”

Baldovin vie lautasen keittiön puolelle ja ilmoittaa sitten säätäneensä lämmitysajaksi kolme minuuttia.

”Ei, ei, ei! Viisi”, virolainen sanoo tuohtuneena ja käy itse ronkkimassa ajastinta.

Hän kertoo viettäneensä Munkkisaaren patjamajoituksessa puolitoista viikkoa. Mitä hän ajattelee paikasta?

Mies katsoo ympärilleen ja nyökkää bulgarialaisiin päin.

”Ovathan hekin ihmisiä.”

MUNKKISAARESSA ON kirjattu ensimmäisten kahden kuukauden aikana yhteensä liki 2 500 yöpymistä.

”Suurin osa yöpyjistä on ollut Itä-Euroopan romaneja, mutta on muitakin. Otamme kaikki, jotka eivät mahdu muualle”, Anca Enache sanoo.

Kaikki yöpyjät eivät ole olleet ulkomaalaisia.

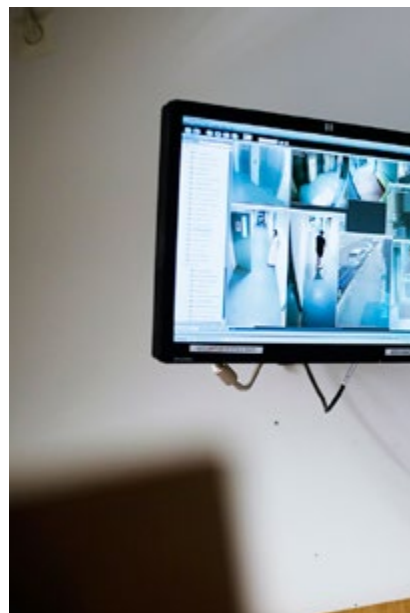
”Meille on tullut ihmisiä Hietanienkadun palvelukeskuksesta, jos siellä on ollut täyttä.”

Julkisuudessa on puhuttu paljon kielteisen päätöksen saaneista turvapaikanhakijoista, jotka jäävät elämään Suomeen niin sanotusti paperittomina. Heitäkin on Munkkisaareissa yöpynyt, mutta työntekijöiden arvion mukaan vain muutamia, korkeintaan viisi. Tarkkaa lukua ei kukaan tiedä, sillä yöpyjiltä ei kysellä nimiä, papereita tai elämäntilannetta.

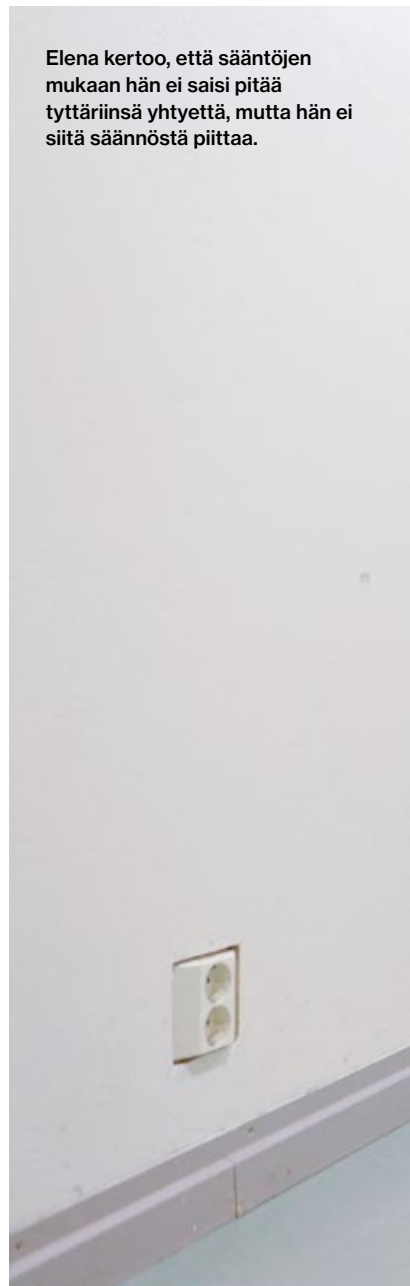
Paperittomien määrän ennustetaan lisääntyvän alkuvuonna merkittävästi, sillä silloin hallinto-oikeudet antavat päätökset viime kesän kielteisistä turvapaikkapäätöksistä tehtyihin valituksiin. (Viime kesän aikana Maahanmuuttovirasto eli Migri antoi tuhansia kielteisiä turvapaikkapäätöksiä. Valitusaika on kuusi kuukautta.)

Tänäpä Munkkisaaren hätämajoitukseen on hakeutunut 30 ihmistä. Yksi heistä on 30-vuotias kolumbialainen **Juan David Becerra**.

Edeltävän viikon – kuten kaikki muutkin viikot – hän on nukkunut

Elena kertoo, että sääntöjen mukaan hän ei saisi pitää tyttäriinsä yhtyettä, mutta hän ei siitä säännöstä piittaa.

Työntekijöiden huoneessa on monitori, josta voi seurata talon valvontakameroita.

Hilkka Helsti ja Iuliana Baldovin valmistavat yöpyjille ruokaa.

Nur Abdiqafar on toinen hätämajoituksen yötyöntekijöistä. Työvuoro jatkuu aamuseitsemään.

"Toive ei ole toteutunut."

suomalaisen ystävänsä nurkissa, mutta viikonloppuisin hänen on siirryttävä muualle, sillä ystävän lapset tulevat silloin isänsä luo eikä pienessä asunnossa ole tilaa ylimääräisille.

"Minulla ei ole varaa mihinkään asuntoon. Siksi joudun olemaan täällä", hän sanoo. "En käytä alkoholia enkä huumeita; olen vain ajautunut kummalliseen limboon."

Becerra muutti Suomeen viime syksynä. Edelliset kymmenen vuotta hän on asunut Espanjassa, jonne hänellä on oleskelulupa. Nyt hän anoo työntekijän oleskelulupaa Suomeen. Hän esittelee kopiota Helsingin poliisille jätetystä hakemuksesta, johon on liitetty kiinni kuitti 500 euron käsittelymaksusta.

Espanjassa Becerra yritti tuoda maahan kolumbialaista kahvia. Liiketoimet eivät sujuneet hyvin. Hän oli tutustunut suomalaisiin ja kuullut paljon hyvää Suomesta, ja niinpä hän päätti yrittää onneaan täällä.

Unelmana on yhä oma kahvibisnes, mutta ensin Becerra aikoo ruveta

jälleenmyymään provikkapalkalla tuttavansa maahantuomia hedelmäseoseita. Sitä varten hänen pitäisi perustaa toiminimi, ja hän on käynyt jo Vantaan Uusyrityskeskuksessa keskustelemassa liiketoimintasuunnitelmastaan.

"Haluan oppia kielen ja maksaa veroni ihan niin kuin kaikki muutkin", hän sanoo. "Nyt elän näin, mutta toivottavasti kaikki muuttuu. Olen kysynyt, voisinko tehdä jotain tämän paikan hyväksi. Voisin vaikka siivota täällä päivisin. Olen mielestäni sen velkaa tästä avusta."

ROMANIALAINEN Elena, 43, on kiertänyt koko päivän penkomassa roskalaatikoita ja esittelee nyt saalistaan huoneessa, jonka lattialla hän on nukkunut yönsä marraskuusta lähtien. Muovikassista löytyy täysin ehjä fleecetakki, sateenvarjo ja flip-flopit.

Huoneen hyllyille on aseteltu siisteihin riveihin suklaakonvehtirasioita, pehmoleluja, ja herätyskelloja, ja lattialla on entuudestaan jo kaksi sandaaliparia.

"Kaiken tämän olen löytänyt roskalaatikoista", Elena kertoo.

Hän lähti Suomeen viime maaliskuussa ja pakkasi mukaansa vaatteidensa lisäksi vain yhden leivän ja pullon limonaa. Kaiken muun hän jätti neljälle aikuiselle pojalleen, jotka jäivät asu-

maan hylättyyn rauniotaloon Bacauin kaupunkiin.

Poikien lisäksi Elenalla on kaksi tytärtä, jotka ovat nyt seitsen- ja 11-vuotiaat. Lastensuojeluviranomaiset ottivat heidät huostaan kaksi vuotta sitten. Syynä olivat perheen asumisolot: talosta löytyi rottia, ja siellä oli kylmä.

Nyt tytöt on sijoitettu sijaisperheeseen. Elena kertoo, että sääntöjen mukaan hän ei saisi pitää tyttäriinsä yhtytettyä, mutta hän ei siitä säännöstä piittaa. Kuulumiset vaihdetaan Facebookilla.

"Minulla on huono olo, kun en voi olla lasteni kanssa."

Tyttärien huostanotto sai Elenan lähtemään Romaniasta. Hän toivoi saavansa Suomesta sellaisen toimeentulon, josta liikenisä lähetettäväksi hieman rahaa tyttärilleen. Toive ei ole toteutunut.

"Mitä toimeentuloa pulloja keräämällä muka voisi saada?" Elena sanoo ja tuhahtaa. Hän on kokeillut myös kerjäämistä ja Iso Numero -lehden myymistä. Lehdet eivät menneet kaupaksi, sillä muut myyjät olivat vieneet parhaat myyntipaikat: päivän työstä käteen jäi yksi euro.

Kun Elena tuli Suomeen, hän nukui ensimmäiset seitsemän kuukautta autossa. Joka yö piti pelätä, tuleeko poliisi herättämään.

Nicolai ja Luminitai ovat olleet naimisissa 17 vuotta.

Munkkisaaren uudesta hätämajoituksesta hän kuuli Helsingin Diakonissalaitoksen ylläpitämässä Hirundossa, joka on liikkuvalla väestölle ja paperittomille tarkoitettu päiväkeskus. Monet hätämajoituksen käyttäjät käyvät päivisin Hirundossa. Siellä saa levätä ja peseytyä, ja paikalla on henkilökuntaa neuvomassa erilaisissa asioissa.

Munkkisaareissa Elena on viihtynyt hyvin.

”Täällä on rauha, eikä tarvitse pelätä poliisia. On hyvä, että on paikka, jossa voi laittaa pään alas.”

AIEMPINA TALVINA Helsingissä oleilevien kodittomien ulkomaalaisten vaihtoehtot yöpaikan suhteen olivat vähissä. Kaupungin oma yömaja, Hietaniemenkadun palvelukeskus, ottaa vastaan vain ihmisiä, jotka ovat kirjoissa Helsingissä.

Romaneista suurin osa nukkui autoissa, puistoissa, rappukäytävissä tai esimerkiksi VR:n vanhan makasiinirakennuksen raunioissa.

Viime syksynä tilanne muuttui. Helsingin Diakonissalaitos avasi kaupungin tuella kaksi hätämajoitusta: Munkkisaareen ja toisen, 30-paikkaisen, Hermannin diakoniataloon.

Samoihin aikoihin ovensa avasivat kirkot. Helsingin seurakunnat päättivät

tarjota kodittomille majoitusta kiertävissä vuoroissa. Tammikuun lopussa seurakunnat sopivat Helsingin kaupungin ja Diakonissalaitoksen kanssa, että kirkot sulkeutuvat ja hätämajoitus siirtyy Hermannin Diakoniataloon.

Munkkisaaren hätämajoitukseen suunniteltiin aluksi pakkasraja: ovet olisivat auenneet vain niinä iltoina, jolloin koettu pakkas on ollut 10 astetta tai enemmän. Ajatuksesta kuitenkin luovuttiin.

Heti ensimmäisenä yönä Munkkisaareen tuli 16 majoittujaa. Heidän joukossaan olivat romanialaiset **Luminitai**, 30, ja **Nicolai**, 34. Pariskunnalla on nyt oma vakihuone ja sen lattialla pieni, ohut patja.

Ikkunalaudalle on aseteltu perustarpeita: kännykän laturi, lasten kuvaruutua, hiuslakkapullo, kertakäyttölusikoita, pullollinen Rainbow-aurinkonkukaöljyä, Bepanthen-voidetta ja muutama lääkepurnukka.

Lääkkeet ovat Luminitain kättä varten. Se on paleltunut ja punoittaa pahasti. Kipu häiritsee nukkumistakin.

Luminitai kaupittelee päivät Isoa Numeroa Rautatieaseman lähistöllä, mutta välillä on päästävä sisätiloihin. Asemahallissa olisi lämmin, mutta sieltä vartijat poistavat romanit herkästi.

”Olisi tärkeää, että tänne pääsisi aikaisemmin sisälle”, Nicolai sanoo.

Pariskunta tuli Suomeen ensimmäisen kerran kolme vuotta sitten. Ennen hätämajoituksen avaamista he nukkuivat puistoissa ja hylätyissä taloissa.

Nicolai on tehnyt satunnaisia lumitöitä Kalliossa. Hän elättelee toiveita säännöllisemmästä työstä. Luminitain veli on saanut työn rakennusmiehenä, ja firman kanssa on ollut puhetta, että ehkä Nicolaikin voitaisiin joskus palkata.

Pariskunta on ollut pitkään naimisissa – Luminitai oli häiden aikaan 13-vuotias. Heillä on kolme alaikäistä lasta, jotka elävät Romaniassa naapurin huostassa. Joskus Luminitai ja Nicolai pystyvät lähettämään lapsille hiukan rahaa, mutta lasten tuominen Suomeen ei ole realistinen vaihtoehto.

”Jos meillä ei ole itsellä paikkaa missä nukkua, miten täällä voisi elää lapsen kanssa?” Nicolai sanoo.

KELLO LÄHENEE yhtätoista. Käytävät ovat äkisti tyhjentyneet.

Nasco vetelee vielä sauhuja tupakkakopissa. Sitten hänkin suuntaa patjalleen. Herätyksensä on jo seitsemän tunnin päästä, ja kun jaksaa sen jälkeen odottaa kolme tuntia, aurinkokin saattaa näytettyä Helsingin taivaalla.

Kokemusten perässä

Kokemusasiantuntijoiden käyttö on lisääntynyt. Nyt sellaiseksi voi myös opiskella.

KOTIMAISTEN KIELTEN KESKUS Kotus seuraa uusien sanojen esiintymistä suomalaisessa mediassa. Sana ”kokemusasiantuntija” esiintyi lehtijutuissa ensimmäisen kerran vuonna 2011, ja Kotus selitti sen näin: ”omien kokemustensa myötä (ei opiskellen) asiaan perehtynyt henkilö”. Nyt, kuusi vuotta myöhemmin, kokemusasiantuntijoista on kirjoitettu jo satoja lehtijuttuja. Heitä käytetään yleisesti sosiaali- ja terveydenhuollon töissä ammattilaisten rinnalla.

Mutta Kotuksen vanha sanamääritelmä on muuttunut epäkelvoksi: nykyisin kokemusasiantuntijoita nimenomaan koulutetaan.

Alan pioneereja Suomessa ovat olleet Tampereella toimiva Muotialan asuin- ja toimintakeskus sekä Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, joka aloitti mielenterveys- ja päihdekuntoutujien sekä heidän omaistensa kouluttamisen kokemusasiantuntijoiksi vuonna 2010.

Hiukan myöhemmin koulutuksesta innostuttiin Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä (KSSPH). Nyt sairaanhoitopiiri on kouluttanut kahdessa erässä yhteensä jo 49 kokemusasiantuntijaa.

”Meidän koulutuksemme on sikäli poikkeuksellista, että emme ole koulutaneet pelkästään päihde- ja mielenterveyskuntoutujia, vaan myös somaattisesti sairaita. Mukana on ollut esimerkiksi aivoinfarktin kokeneita ja syöpiin sairastuneita”, kertoo koulutuksesta vastaava osastonhoitaja **Nina Peränen**.

KSSPH:N TOINEN, viime keväänä päättynyt koulutus kesti kahdeksan kuukautta. Opetusta oli neljä tuntia viikossa.

Opiskelijat perehtyivät sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ja kuuntelivat asiantuntijaluentoja esimerkiksi kivusta. Viestintää harjoiteltiin sairaanhoitopiirin viestintäpäällikön johdolla, ja esiintymisjännityksestä kävi puhumassa ammattinäyttelijä.

”Kaikkein tärkeintä oli kuitenkin sen oman tarinan kertominen”, Nina Peränen sanoo. ”Jokaiselle oli varattu puoli-toista tuntia aikaa oman tarinan esittämiseen. Osa kertoi sen piirrosten avulla, osa valokuvien tai musiikin avulla. Toiset vain puhuivat.”

Oman elämäntarinan kertominen on tärkeä taito kokemusasiantuntijoille, koska työtehtävistä tyypillisimpiä on vierailu johonkin laitokseen ja oman tarinan kertominen siellä. Mutta asiakastyötä tehdessä omaan kokemukseen ei saisi hirttäytyä, Peränen korostaa.

”Pitää löytää tilanteet, jolloin kerrotaan sitä omaa tarinaa, mutta on päästävä myös ulos siitä ja ajateltava koko järjestelmää. Tämä voi olla vaikeaa ihmiselle, joka on elänyt vuosia oman sairautensa kanssa.”

KOULUTUKSEN JÄLKEEN kokemusasiantuntijat ovat tehneet keikkatöitä sairaanhoitopiirille. He ovat mukana erilaisissa työryhmissä ja arvioivat materiaaleja potilaan näkökulmasta. He pitävät säännöllisesti vastaanottoa muutamalla terveysasemalla, ja osa heistä toimii verkko-tuutorina potilaille.

Kaksi vuotta sitten viisi kokemusasiantuntijaa vietti viikkoa Keski-Suomen keskussairaalan päivystyspoliklinikalla, teki havaintojaan ja keskusteli potilaiden kanssa.

”He löysivät hyvin pieniä, mutta potilaan kannalta tärkeitä nyansseja, joita sitten lähdettiin korjaamaan”, Nina Peränen kertoo. ”Nyt Laukaan terveyskeskuksessa on käynnissä vastaava jakso.”

Kokemusasiantuntijoiden työllistä-

mistä lyhyille keikoille on vaikeuttanut byrokratia. Useimmat kokemusasiantuntijat nostavat erilaisia yhteiskunnan tukia, ja hyvinkin pieni palkkio saattaa merkitä esimerkiksi asumistuen menettämistä. Nina Peräsen mielestä se on väärin.

”Mielestäni tämä toiminta on myös ihmisten kuntouttamista. Se, että ihminen tulee ulos kotoa toisten joukkoon ja tekee jotain hyödyllistä, ei saisi olla taloudellisesti rangaistavaa.”

KUKAAN EI TIEDÄ, kuinka paljon Suomessa on kokemusasiantuntijoita eikä missä kaikkialla heitä käytetään. Yhtään helpommaksi arviointia ei tee se, että kokemusasiantuntijan työtä voi tehdä myös kokemuskouluttajan, vertaisen, potilasedustajan, asiakasasiantuntijan tai vaikkapa kehittäjäasiantuntijan nimikkeellä.

Ei ole myöskään olemassa kunnollista tutkimusta, josta selviäisi, mitä kokemusasiantuntijoiden lisääntynyt käyttö ja roolin kasvu on merkinnyt. Onko se ollut hyvä vai huono asia?

Osastonhoitaja Nina Peränen arvioi, että ainakin Keski-Suomessa kokemukset ovat olleet pääosin positiivisia.

”Kokemusasiantuntijien käyttö opettaa kuuntelemaan asiakkaita ja tekemään palveluista ihan aidosti asiakaslähtöisiä”, hän sanoo. ”Näen, että silti olemme vielä opetteluvaiheessa. Tarvitaan lisää markkinointia ja tiedotusta, ehkä myös asennemuokkausta.”

Jotkut sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset pelkäävät, että kokemusasiantunjoilla korvataan heidän tekemänsä työtä. Pelko on ehkä entistä aiheellisempi nyt, kun kokemusasiantuntijoita myös koulutetaan. Eikö koulutus nimenomaan hämää ammattilaisen ja kokemusasiantuntijan välistä eroa?

”Meiltä usein kysytään, koulutammeko me heistä eräänlaisia pikkuammattilaisia. Se ei ole tarkoitus”, Peränen sanoo. ”Pyrimme muistuttamaan, että heidän roolinsa on katsoa asioita potilaan näkökulmasta. Ei pidä lähteä miellyttämään ammattilaisia ja järjestelmää, vaan kritiikkiä saa antaa.”

Ilkka Karisto, teksti

Jukka Orma

Kirjoittaja on muusikko,
joka tunnetaan muun muassa
Sielun Veljet -yhtyeestä.

Albert ja Marshall

Andy Warhol, Marshall McLuhan ja Albert Einstein.
Kolme näkijää lähimenneisyydestä.

Warhol ymmärsi mediataiteilijan herkkyydellä, että tulevaisuudessa jokaisella on mahdollisuus 15 minuutin näkyvyyteen ja jokaisen on itsensä päätettävä, miten tuon näkyvyytensä käyttää. McLuhan taas tutki sosiologina maailmaa ja havaitsi, että jo pelkästään käytettävä media sisältää huomattavan määrän informaatiota. Einstein tutki fyysikaalista todellisuutta ja päätyi laskutoimituksissaan siihen, että luonnossa kaikki, myös aika, on suhteellista.

Näiden ajattelijoiden päätelmät ovat osoittautuneet vuosikymmenien mittaan harvinaisen tarkasti oikeaan osuneiksi jopa syvemmällä ja kinkkisemmällä tavalla kuin he itse osasivat kuvitellaakaan.

Some on tuonut Warholin teesin jokaisen ihmisen elämään – ei enää vain niiden, jotka työnsä tai pyrkyryytensä puolesta ovat hakeutuneet tai joutuneet julkisuuteen. Ihmisen käsitys omasta identiteetistään on muuttunut huomattavan lyhyessä ajassa enemmän kuin koko kirjoitetun historian aikana yhteensä. Ajan suhteellisuus siis myös evoluutiossa on laajentanut Einsteinin fyysikaalisen ajan käsitettä aivan uuteen, sosiologiseen suuntaan.

*"Twitterum ergo sum,
sanoo Homo Blogiens."*

SUURET JAKOLINJAT IHMISTEN VÄLILLÄ ovat muuttuneet merkittävästi, nekin lyhyen ajan kuluessa. Vielä puoli vuosisataa sitten yhteiskunnalliset luokkaerot ilmentyivät pitkälti taloudellisilla premisseillä. Nykypäivänä McLuhanin "Väline on viesti" -teesi määrittää yhteiskunnallisia jakolinjoja enemmän kuin pankkitilin saldo. Valta on siirtynyt sille, joka hallitsee mediaa. Käsite rahan tuomasta vallasta on muuttunut kehäpäätelmäksi: valta (median hallinta)

tuo rahaa, joka tuo valtaa, joka tuo rahaa, joka tuo...

Yksityishenkilön lähes rajaton mahdollisuus tuoda ajatuksiaan ja tuntemuksiaan julkisiksi on tätä päivää: on tapahtunut eräänlainen lähidemokratian globaali invaasio. Jokainen meistä katsoo velvollisuudekseen tuoda julki näkemyksensä lähes kaikesta, mitä maailmassa tapahtuu. Identiteettimme koostuu FB- ja Instagram-päivitysten määrästä, blogien klikkauksista, syntymäpäiväonnittelujen hymiöistä.

AJATUS ALEKSANDRIAN KAIKEN TIEDON kirjastosta on toteutunut **Jorge Luis Borgesin** surrealististen romaanien kieroutuneella tavalla. Lähdekritiikki vikisee kuolinkouristuksissaan, totuus asuu toistojen määrässä: trollien tapa levittää epämääräistä tietoa on tehnyt faktoista viihdettä. Aivan kuin hyvä popmusiikki vain paranee tullessaan tutuksi, samoin informaatio totuudellistuu tullessaan yleiseksi meemiksi someviestinnän ehtymättömässä virrassa. Kvalitatiivinen on korvautunut kvantitatiivisuudella – ehkä vähän toisin, kuin Hegel ajatteli.

Mutta miten on käyvä identiteettimme tässä jatkuvassa informaation ja presentaatioiden virrassa? Mistä me tunnistamme olevamme olemassa, millä me nykyään lunastamme paikkamme maailmassa, oman oikeutuksemme olemassaoloon? Onko eksistenssi, tuntemus olemassaolosta, muuttunut yksityisestä yleiseksi?

Selvää on, että kaikki tämä digitaalisuus vaikuttaa meihin myös yksilöpsykologisesti. Niin sanottu ajatteleva ihminen on suuressa mullistuksessa.

Terapiaa – identiteettiterapiaa – tarvitaan ja tullaan tarvitsemaan todellisuuspakoisessa ajassamme entistä enemmän. Tämän muutoksen keskellä emme varmaan edes vielä uskalla ymmärtää, miten tämä kaikki tulee vaikuttamaan meihin yksilöinä. Siihen osaan meistä, jota joskus sieluksi kutsuttiin.

Onko se vielä olemassa?

Cogito ergo sum, sanoi **Rene Descartes**. Twitterum ergo sum, sanoo Homo Blogiens.

> *Henkilö*

LUOTTAMUS- MIES

TOIMITUSJOHTAJA TAPIO TÄHTINEN
LUOTSAA HOIVA OY:TÄ, JOKA TEKEE
DIAKONIA TYÖTÄ LIIKETOIMINNAN KEINAIN.
KUINKA SE ONNISTUU?

TEKSTI > ANTTI JÄRVI
KUVAT > LAURA OJA

> Henkilö

PARI VUOTTA SITTEN Tapio Tähtinen haki Helsinki-Vantaan lentoasemalta kotiin uuden perheenjäsenen. Sen nimi oli Väinö, ja se oli alle vuoden ikäinen, monirotuinen koira.

Tähtinen oli saanut vaimonsa kanssa idean rescue-koiraan lomamatkalla Romaniassa, jossa heidän nuorempi tyttärensä oli työharjoittelussa. Heidän matkallaan tytär oli järjestänyt ohjelmaan vapaaehtoistyötä paikallisessa koiratarhassa.

Aluksi koira pelkäsi miehiä. Kotona se siirtyi aina toiseen huoneeseen, kun Tähtinen tuli paikalle. Kadulla se haukkui vastaan tuleville ihmisille, polkupyörille ja autoille.

”Rescue-koirat ovat usein eläneet kadulla, ja niillä voi olla erilaisia traumoja ja pelkoja. Niiden kasvattaminen on hyvin opettavaista, koska siinä ei ole muuta tietä kuin luottamuksen rakentaminen”, Tähtinen sanoo.

Hän puhuu mielellään luottamuksesta laajemminkin.

Se on itse asiassa hänen lempiaiheitaan.

”Luottamus on merkittävin sosiaalisen pääoman muoto osaamisen rinnalla. Olen sitä mieltä, että sen puute vie valtavasti resursseja eikä mahdollista innovaatioita, joten luottamus on kaiken A ja O.”

LUOTTAMUS LIITTYY MYÖS Tähtisen työtehtäviin, sillä hän työskentelee Helsingin Diakonissalaitoksen Hoiva Oy:n toimitusjohtajana. Yritys keskittyy tuottamaan sosiaali- ja terveysalan palveluita ikäihmisille ja erityisryhmille, kuten mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsiville sekä asunnottomille.

Diakoniatyön ja liiketoiminnan voi nähdä vastakkaisina asioina. Miten pyyteetöntä palvelu- ja avustustyötä voi tehdä, jos samalla pyrkii taloudelliseen tulokseen?

Tähtisen mukaan se vaatii prioriteettien kirkastamista.

”Hoivalla on kolme tavoitetta: hyvät asiakastulokset, hyvät henkilöstötulokset ja kohtuullinen taloudellinen tulos. Tavoitteiden järjestys on nimennomaan tämä, mikä erottaa meidät esimerkiksi kansainvälisen pääomasijoittajan omistamasta sote-yrityksestä, jossa katsotaan ensisijaisesti tulosta”, hän sanoo.

Tähtisen mukaan tavoitteet on syytä pitää mielessä jatkuvasti. Niiden järjestys on vaarassa unohtua esimerkiksi silloin, kun puhutaan vain taloudesta.

Viime vuosina Hoivalla on ollut haasteita riittävän taloudellisen tuloksen saavuttamisessa. Siksi sote-palveluissa on tehty organisaatiouudistuksia, tehostettu toimintaa ja käyty yt-neuvotteluja.

”Niin toimintaa on saatu terveemmälle pohjalle”, Tähtinen kertoo.

Nykyinen Hoiva on aika erilainen yhtiö kuin se,

”Tavallisten ihmisten raati antaa toimintaan konkreettisia kehittämisideoita.”

jonka johtoon hän tuli maaliskuussa 2015. Silloin Hoivassa oli noin 130 työntekijää, nykyään heitä on noin 400. Yhtiön tuottamien palveluiden piirissä on viikoittain lähes 2 000 asiakasta.

Yrityksen kasvu on seurausta viime syksyltä, jolloin tytäryhtiö Cecilia Hoiva Oy fuusioitiin yhtiöön ja sen jälkeen säätiöstä siirrettiin Hoivaan asumis- ja päihdepalvelut. Marraskuussa 2016 Hoiva osti Vanhustyön keskusliitolta kotihoitoyritys VTKL-palvelut Oy:n.

Tätä nykyä Hoiva kuuluu Suomen suurimpiin kotihoidon palveluntuottajiin.

”Meidän tavoitteenamme on tuoda uusia palveluita kotihoitoon. Niiden tuominen on tietysti helpompaa, jos yrityksellä on valmiina suuri potentiaalinen asiakaskunta”, Tähtinen sanoo.

VARMAA ON, että teknologian merkitys kasvaa tulevaisuudessa hoivatyössä ja palveluissa. Eri puolilla maailmaa pohditaan parhaillaan innovaatioita, jotka parantavat ikäihmisten tai erityisryhmien arjen elämisen mahdollisuuksia.

”Se voi tarkoittaa hoidon, turvallisuuden tai kommunikaatiomahdollisuuksien paranemista. Teknologian pitää kuitenkin olla sellaista, että se aidosti palvelee asiakasta”, Tähtinen sanoo.

Sinänsä kyse voi olla yksinkertaisista asioista. Hoivassa on esimerkiksi annettu ikäihmisille tabletteja, jotta he voivat ottaa Skype-yhteyden kaukana oleviin omaisiin, ja kokeiltu robottikissoja muistisairaudesta kärsivien vanhusten seurana.

Hoivassa palveluita on pyritty kehittämään myös yhdessä asiakkaiden ja valveturneiden kansalaisten kanssa.

Viime vuoden alussa Hoiva ilmoitti etsivänsä neuvonantajia arvioimaan vanhusten hoivapalveluita. Syntyi kahdeksan tavallisen ihmisen raati, joka on siitä asti antanut toimintaan pieniä mutta konkreettisia kehittämisideoita.

Ryhmä kokoontui viime vuonna neljä kertaa. Neuvonantajien ehdotuksesta on muun muassa kiinnitetty huomiota hoitokotien kodinomaisuuteen ja torjuttu ikäihmisten yksinäisyyttä etsimällä

Tapio Tähtisen luotsaama Hoiva kuuluu Suomen suurimpiin kotihoidon palveluntuottajiin.

TAPIO TÄHTINEN

> Helsingin Diakonissalaitoksen Hoiva Oy:n toimitusjohtaja, vastaa lisäksi Diakonissalaitoksen säätiön tuottamista lapsi- ja perhepalveluista.

> Työskennellyt aiemmin mm. talousjohtajana Keravan seurakunnassa ja Helsingin Diakonissalaitoksen asumispalveluiden palvelualuejohtajana.

> Syntynyt Kiikan kunnassa Satakunnassa (nykyään osa Sastamalaa) vuonna 1960.

> Asuu Keravalla, perheeseen kuuluu vaimo ja kaksi aikuista tytärtä.

> Harrastaa lentopalloilua, koiria ja kirkollisia luottamustehtäviä.

> On kirkolliskokousedustaja Espoon hiipakunnasta ja talousvaliokunnan puheenjohtaja kirkolliskokouksessa.

"Kokenut lentopalloilija uskoo, että sankariteot ovat aina yhdessä tekemistä."

"Valinnanvapaus, joka hyödyttää vain keskiluokkaa, on irvikuva", Tapio Tähtinen ruotii sote-uudistusta.

puhelinverkkoja.

Raatiin kuuluu Hoivan palveluiden piirissä olevia asukkaita ja heidän omaisiaan mutta myös ulkopuolelta tulevia.

"Ajatus oli koota yhteen ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita ikäihmisten hoidosta ja palveluiden kehittämisestä. Neuvonantajien toiminnassa on kyse myös siitä, että saamme ikäihmisten ja omaisten ääntä kuuluviin."

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLOSSA eletään jännittäviä aikoja. Hallitus on viimein edennyt sote-uudistuksessa, vaikka edelleen on paljon avoimia kysymyksiä.

"Uudistuksessa pitäisi oikeastaan olla kysymys kolmesta asiasta: saako ihminen oikeaa hoitoa tai apua oikeaan aikaan oikeassa paikassa", Tähtinen sanoo.

"Yhä useammin se tarkoittaa ennaltaehkäisevää avopalvelua nykyisen, korjaavia toimenpiteitä korostavan järjestelmän sijaan. Kun tämä muistetaan, syntyy aito vaikuttavuus ja yhteiskunnallinen säästö. Jos ja kun myös kansalaistoiminta yhdistyy palveluihin saumattomasti, saadaan aitoa vaikuttavuutta."

Tähtinen kannattaa hallituksen viime vuoden lopussa päättämää valinnanvapausmallia. Hänestä on hyvä, jos julkinen sektori ja yksityiset firmat kiertävät toisiaan palveluiden tarjonnassa.

Hän kuitenkin muistuttaa, että kahden ehdon pitää toteutua, jotta valinnanvapaus onnistuu: Asi-

akkaan pitää pystyä valitsemaan apu juuri silloin, kun hän kokee sitä tarvitsevansa. Muuten asiakkaan etu ei toteudu, eikä säästöjä synny. Lisäksi valinnanvapauden pitää koskea ennen kaikkea erityisryhmiä ja niitä, jotka joutuvat turvautumaan laajamittaiseen yhteiskunnan apuun.

"Sellainen valinnanvapaus, joka hyödyttää vain hyvin toimeen tulevaa, melko tervettä keskiluokkaa, on vähän irvikuva. Erityisryhmien elämänhallinta ja kuntoutuminen paranee, jos niihin kuuluvilla on oikeasti mahdollisuus valita eivätkä he ole vain kohderyhmä, jolle muut sanelevat."

TÄHTISEN JOHTAMISFILOSOFIA menee suunnilleen niin, että isoimmat muutokset ja onnistumiset voidaan tehdä vain yhdessä. Hänestä sankariteot ovat aina yhdessä tekemistä.

"Ehkä ajattelu tulee siitä, että olen pelannut lentopalloa juniorista saakka. Se on lajina sellainen, ettei siinä voi onnistua muuta kuin joukkueena."

Sen jälkeen kun Väinö-koira alkoi luottaa uusiin omistajiinsa, Tähtinen on vaimonsa kanssa adoptoinut Romaniasta myös toisen koiran Rescueydistys Kulkurit ry:n kautta. Perheessä on ennenkin ollut kaksi koiraa.

"Luottamus on nyt syntynyt, mutta olemme käyneet myös koirakoulussa", Tähtinen kertoo. "Koirakoulussahan koulutetaan omistajaa eikä koiraa. Omistajan pitää oppia ja kehittyä, muuten ei tapahdu mitään."

HDL sivut

Uutiset > Henkilöt > Tapahtumat

Sitä oikeenlaista kemiaa

Korvaushoitobändi Gandhi kävi keikalla opioidipäivillä. **Sivu 22**

Mitä Aurora tekisi?

Sairaala oli pitkään osa Diakonissalaitoksen identiteettiä, alkoihan kaikki siitä, että Aurora Karamzin ystävineen perusti pienen kulkutautisairaalan. Nykyinen toimitusjohtaja Olli Holmström ja Diakonissalaitoksen säätiön hallitus katsoi, että enää yksityissairaanhoido ei ole oleellinen osa laitoksen tehtäviä.

Sivu 28.

Juhlavuosi sai valoa

Helsingin Diakonissalaitos juhlii tänä vuonna 150-vuotissyntymäpäiviään. Juhlahumussa kulkee muun muassa Diaspára. Vuosi alkoi vuotta valaisevien lyhtyjen loisteessa.

Sivu 25.

Kuntouttavan korvaushoito-osaston asiakkaita kootun bändin jäsenistö vakiintui niihin, joilla oli eniten motivaatiota sitoutua toimintaan.

Korvaushoitobändi jorasi itsensä lavalle opioidipäivillä

Esiintymisjännitys hoitui Jukka Orman johdolla ilman kemiaa.

TEKSTI JA KUVAT > JUKKA ORMA

GANDIN, Diakonissalaitoksen uuden, järjestyksessä toisen korvaushoitobändin, levy saatiin lopulta soitettua ja miksattua valmiiksi viime lokakuun alkupäivinä. Ryhmän toiminta alkoi Munkkisaaren toimipisteen tiloissa syksyllä 2013. Haittoja vähentävän korvaushoidon bändin – Saranan – esimerkki intoutti idean

kehittäjän kirjailija ja terapeutti **Anja Snellmanin** suosittelemaan vastaavaa toimintaa myös kuntouttavan korvaushoito-osaston puolelle.

Alku oli monella tapaa haastavampaa kuin Saranalla: nyt kellään Munkkisaaren kakkoskerroksen asiakkaita ei ollut varsinaista bänditaustaa. Lähdettiin

aivan perusasioista, instrumenttien hallinnasta ja yhteissoiton alkeista.

Monenlaisten kiemuroiden jälkeen jäsenistö vakiintui niihin, joilla oli eniten pitkäjänteisyyttä ja motivaatiota sitoutua toimintaan: **Kristiina Aho**, laulu, **Toni Kosonen**, kitara ja taustalaulu, **Akseli Nikkanen**, kitara ja taustalaulu, **Mikko**

Kristiina Aho, laulu – Toni Kosonen, kitara ja taustalaulu – Akseli Nikkanen, kitara ja taustalaulu – Mikko Ojala, basso.

Ojala, basso. **Jerry**n vetäydyttyä minä astuin rumpuihin. Pääasiallisilla biisin tekijöillä Tonilla ja Aksulla on taustaa kitaransoitosta, mutta Mikko ei aiemmin ollut soittanut mitään instrumenttia.

Joku bändissä jossain vaiheessa soittanut on myös ollut sen verran esiintymispelkoinen, että vaikka itse toiminta on tuntunut mielekkäältä ja hyvältä, ei ole voinut jatkaa. Tästä olemme käyneet hoitohenkilökunnan kanssa monia keskusteluja. Joidenkin mielestä on liikaa vaatia asiakkailta sellaista toimintaa, joka aiheuttaa suorituspainetta ja heittäytymistä. Toiset ajattelevat, että siitä päinvastoin saattaa olla apua rehabilitoinnin edistämisessä.

GANDIN LEVYN valmistumisen kunniaksi oli bändille buukattu keikka valtakunnallisille opioidikorvaushoidon päiville Turun Hamburger Börsiin 20. lokakuuta. Parin vuoden aikana syntyneistä paristakymmenestä omasta kappaleesta oli

levylle seuloutunut yhdeksän biisiä.

Keikkaretkelle lähdettiin Diakonissalaitoksen Alppikadun-toimipisteestä. Ensimmäiset soittokamat **Stefan Piesnackin** ajaman vänin kyytiin. Laulukamat – check! Kitarat ja basso – check! Rummut – check! Kaikki tarvittavat piuhat, sähkökaapelit ja ständit – check!

Matka voi alkaa.

KUUDEN HENGEN ahtautuminen mustaan Chevy Vaniin kävi sutjakasti, kuten myös matka Turuntietä pitkin Hamburger Börsiin. Roudasimme mukamme tuodut äänentoistolaitteet Ylä-Börsin saliin ja pystytimme laitteiston.

Soundcheck sujui helpon tuntuiseksi, olihan kaikki biisit harjoiteltu viimeistä sointua myöten. Käytimme siis samaa laitteistoa kuin harjoitellessa, joten välttyttiin vieraiden laitteiden käyttämisestä aiheutuvista ongelmista saundien löytymisessä.

Olimme kaikin puolin valmiita ää-

”Soittokumppanini Remu Aaltonen puhui aina ’taiteellisesti alttarista’. Ei sinne mennä likaisissa arkiverkkareissa tai keskittymättä.”

nentoiston suhteen jo kuuden jälkeen, ja siitä alkoi tuskastuttava odotus. Keikka oli suunniteltu alkavaksi puoli yhdeksältä, joten meillä oli edessämme jokaisen esiintyjän kauhunhetket: miten täyttää nuo matelevat minuutit ennen esiintymistä?

Bändillämme oli edessä ensiesiintymisen uuden materiaalin kanssa varsin haastavan yleisön edessä. Aiemmista keikoista poiketen paikalla oli suuri joukko juhlaillallisella olevia ihmisiä, suurin osa tuntemattomia. Ramppikuume alkoi hiipiä päälle.

Ehdotin kävelyretkeä Turun kauniin keskustan alueella. Talsimme ulos koko revohka, bändi sekä Stefu, ja lähdimme kiertelemään Keskustorin laitaa. Otimme selfie-bändikuvia, ihailimme kaupungin halkovaa Aurajokea ja sen reunamien kävelyreittejä, joiden yli vanhat tammet kaartuivat kauniissa iltavalaistuksessa.

Tunnelma oli erinomainen, mutta odotuksen tuoma jännitys oli käsinkosketeltava.

Ravintolan buffetti avautui klo 19. Emme olleet ehtineet syödä missään vaiheessa matkaa Helsingistä lähdön jälkeen (normaalia keikkaelämää), joten söimme maittavan päivällisen. Puoli kahdeksan korvilla lähdimme meille varattuun hotellihuoneeseen valmistautumaan keikkaan.

TUNNELMA OLI TIIVIS. Tulevan esiintymisen paineet alkoivat olla äärimmillään. Vaihdoin esiintymisasuihin – olin ehdottanut, että kaikilla olisi mukana jokin vähän erikoisempaa päällelantavaa. Keikalle menoa auttaa huomattavasti se, että siihen suhtautuu juhlavasti. Että kyse ei ole arjesta vaan tilaisuuteen suhtaudutaan arvostavasti ja erikoislaatuiseina tapahtumana.

Vanha soittokumppanini Remu Aaltonen puhui aina ”taiteellisesta alttarista”. Ei sinne mennä likaisissa arkiverkkareissa tai keskittymättä.

Nyt oli aikaa keikan alkuun puolisen tuntia. Kaivoin iPhonestani omat Spoti-

fy-listani, joita olen vuosien varrella tehnyt keikkaan valmistautumista varten. Kytkin lisäkövääniset, valitsin sopivan rytmistä materiaalia ja annoin musiikin virrata huoneeseen.

Ryhdyimme joraamaan yhdessä. Kehotin niitäkin, jotka eivät heti lähteneet mukaan, nostamaan kankkunsu tuolilta, sulkemaan silmänsä ja antautumaan rytmin valtaan.

Siellä me sitten olimme, viisi ihmistä pienessä hotellihuoneessa – Pointers Sistersin ”Yes We Can Canin” soiodessa – huojumassa, heilumassa, tanssimassa, kietoutuneena pelkkään yhteiseen rytmiin, sanattomina. Kappale seurasi toistaan, ja viimein kello oli sen verran, että oli aika lähteä kohti estradia.

Astuimme joraten hotellihuoneesta käytävälle – minulla iPhone ja pienet kovääniset kädessä –, ja toisesta suunnasta kohti käveli kiivaan näköinen hotellin portieeri: ”Ei tämä ole mikään disko, ihmiset haluavat olla rauhassa, pankaa tuo meteli pienemmälle!”

Jatkoimme hyymyillen matkaa kohti YläBörsiä. Herbie Mannin ”Memphis Underground” alkoi jyrätä kaiuttimista saapuessamme ravintolan sisäovelle. Ihmiset kääntyivät hymyillen katsomaan svengailevaa ryhmäämme. Asetuimme salin oven suuhun odottelemaan sopivaksi hetkeksi ja lopulta tanssimme kohti

lavaa, asetuimme paikoillemme, sammuin Spotifyn musiikin ja laskin tempon ensimmäiselle biisille.

Se tunne, kun kaikki lähtee käyntiin, homma toimii, soittimet ovat vireessä ja esiintyjät valppaina!

Ensimmäisen kappaleen jälkeen tulleet myrskyisät aplodit veivät viimeisetkin ramppikuumeen rippeet hartioiltamme, ja paahdoimme keikan läpi energisinä, hyväntuulisina ja äärimmäisen svengaavina.

Viimeinen biisi, humisevat suosionosoitukset ja vielä yksi ylimääräinen päälle. Sen jälkeen kädet toistemme hartioilla suoritetut teatterikumarrukset ja ilta oli kohdaltamme pulkassa.

Valuimme takahuoneeseen onnittelevan ja aurinkoisen ihmisjoukon läpi, saimme osaksemme varauksetonta kehua, vilpitöntä ihastelua ja sitä voimaa ja energiaa, jota yleisö on aina valmis antamaan esiintyjälle – kunhan esiintyjät vain suostuvat ottamaan sen vastaan.

Keikan jälkipuinnissa takahuoneesta kävi ilmi, että juuri tuo joraaminen ennen esitystä oli häkellyttävällä tavalla poistanut suuren osan ahdistusta ja esiintymispelkoa. Vähän on aina hyvä jännittää – siitähän se muodostuu se esiintymisen suurin nautinto, kun jännitys purkautuu soittamisen ja laulamisen riemuksi, yhteisesiintymisen hurmioksi.

Tätä ei tehdä yksin, tässä olemme me muusikot ja yleisö yhdessä luomassa jotakin ainutlaatuista.

BÄNDIN FIILISTELLESSÄ hotellihuoneessa oli ihmemies Stefu jo pakannut kaikki kamat valmiiksi siirrettäviksi vänin tavaratilaan.

Kotimatka sujui euforisissa merkeissä. Oli sydämellisen riemullista nähdä nämä entiset oheiskäytön onnimmannit, kemiallisen moniottelun mestarit naama aurinkona vänin ahtaissa tiloissa toisiaan kehuskellen, itseänsä ihmetellen.

Lyhyestä loppuvirsi kaunis: ajoimme suoraan Alppikadulle, roudasimme kamat treeniskämpälle ja Stefu ajoi kaikki yksitellen kotiin.

Minä kävelin. Kolmatta linjaa takaisin, päästä päähän ja sillan yli kotiin Krunikaan.

Näiltä seuduilta myös Anja on kotoisin. Ehkä juuri sen vuoksi hän ymmärsi uskoa näihin ihmisiin, näihin elämän kaltoin kohtelemiin niin paljon, että jaksoi ajaa tämän projektin toteutumaan.

Olin niin ylpeä ja onnellinen Krisen, Tonin, Aksun ja Mikon puolesta. Sekä itseni. Ja Stefun, joka itse oli päässyt viimeiseltä katkoltaan juuri pari viikkoa aiemmin.

Elämä voitti.

Keikan jälkeisissä euforisissa tunnelmissa. Vasemmalta oikealle Stefu, Jukka, Aksu, Mikko, Krisse ja Toni.

Lyhtyjuhlassa sytytettiin yhdessä 150 lyhtyä.

150 lyhtyä toivat valoa pimeään

Helsingin Diakonissalaitoksen juhlavuosi käynnistyi Lyhtyjuhlassa 5. tammikuuta. Yli sata ihmistä oli tuomassa valoa pimeään paikan päällä, ja vielä useampi oli paikalla sydämessään.

JOHTAVA DIAKONISSA Karin Strandberg avasi tilaisuuden muistamalla Diakonissalaitoksen perustamista: ”Joulukuun 17. päivä vuonna 1867 oli ilon päivä: Helsingin Diakonissalaitos vihittiin tarkoitukseensa Jumalan sanalla ja rukouksella.”

Kun Diakonissalaitos perustettiin, sen tavoitteena oli hädässä olevien lähimmäisten auttaminen. Perustehtävä ei ole muuttunut.

”Edelleen tarvitaan ihmisiä ja organisaatioita, jotka rohkeasti uskaltavat ottaa kantaa ja sytyttää valojaan yhä pimeässä maailmassa”, Strandberg sanoi.

Pakkasesta huolimatta paikalle oli saapunut yli sata vierasta sytyttämään kynttilöitä, kuulemaan puheita ja laulamaan yhdessä. Tunnelmallinen juhla oli lämmin paukukupakkasesta huolimatta.

”Pakkasesta huolimatta paikalle oli saapunut yli sata vierasta.

MYÖS KANSAINVÄLISEN suojelun ja integraation johtaja **Marja Pentikäinen** kulki juhlapuheessaan matkan historiasta tämän päivän haasteisiin.

”Saamme päivittäin kuulla sodista ja globaaleista ongelmista, jotka ovat tuoneet meidänkin maailmamme uudenlaisia kysymyksiä ratkaistavaksi. Näitä ovat juuri nyt esimerkiksi liikkuvaan väestöön, turvapaikanhakijoihin ja pakolaisuuteen liittyvät kysymykset.”

Lyhtyjuhlaan osallistui ihmisiä ympäri Suomen. Diakonissalaitoksen ja Hoivan omista yksiköistä esimerkiksi Lapsi- ja perhetyössä sekä hoivakoti Kotikalliossa sytytettiin 150 kynttilää juhluvoden kunniaksi. Diakonissalaitoksen Facebookissa moni ryhtyi muistelemaan omaa historiaansa Diakonissalaitoksella ja kertoi sytyttävänsä kynttilän kotonaan välimatkasta huolimatta.

Niin kuin Karin Strandberg muistutti:

”Yksi valo on muita väkevämpi. Se on valo, joka on yhdessä rakennettu.”

Ella Saranpää

> Lyhyesti

Pieniä suuria uutisia

1

DIAKONISSALAITOS MUKANA KESÄLLÄ SUOMIAREENALLA PORISSA. Tervetuloa tapamaan Helsingin Diakonissalaitoksen väkeä SuomiAreenan kansalaistorille sekä kuulemaan perjantaina 14.7. keskustelua juhluvoden teemalla ”Rohkeutta välittää”!

2

KRITIIKKIÄ UNKARILLE.

Suomen uskontojohtajat sekä ihmisoikeustoimijat ilmaisivat huolensa Unkarin parlamentin turvapaikanhakijoita koskevista päätöksistä, jotka loukkaavat selkeästi ihmisoikeuksia ja ovat näin eettisesti tuomittavia. Helsingin Diakonissalaitos oli yksi allekirjoittajista.

3

KORTTELIJUHLA LÄHESTYY, LAITA PÄIVÄ KALENTERIIN

JO NYT! Diakonissalaitoksen juhluvoden kunniaksi Alppikadun kortteli muuttuu 24.8. juhla-alueeksi. Ohjelmaa on koko päivän. Paikan päälle pääsee vaikkapa tuon päivän ajan toimivalla Diaspora-ratikalla, jonka kyydissä voi kokea myös erilaisista ohjelmaa.

Aluksi Eeva Luhtakalliota jännitti, mitä Reza ajattelisi koirasta, mutta Peppi ja Reza ovat hyvät ystävät.

Turvapaikkapainija

Helsinkiläinen Eeva Luhtakallio sai uuden perheenjäsenen alaikäisestä turvapaikanhakijasta. Vaikka usko viranomaisiin on horjunut, jotain tärkeää on tapahtunut.

TEKSTI > ARI LAHDENMÄKI KUVAT > JUHA METSO

VIIME VUONNA OLI aivan selvää, että jotain pitäisi tehdä, mutta **Eeva Luhtakallio** ei oikein keksinyt, mitä. Turvapaikanhakijoita oli tullut Suomeen niin paljon, että yhteiskunnan heistä huolehtimiseksi perustamat rakenteet romahtivat.

Luhtakallio on 43-vuotias sosiologian yliopistonlehtori Tampereen yliopistossa, ja hän on ollut mukana pääkaupunkiseudun pakolaisia auttavassa Refugee Hospitality Club -verkostossa jo sen perustamisvuodesta 2008.

Hän halusi auttaa turvapaikanhakijoita, mutta sopivaa keinoa ei oikein löytynyt. Hänellä on pieni lapsi, eivätkä vapaaehtoiset saa viedä lapsiaan vastaanottokeskuksiin. Toisaalta illat olivat työn-

kin takia kiireisiä.

Lopulta jotain kiinnostavaa osui Helsingissä asuvan Luhtakallion silmään. Helsingin Diakonissalaitoksen Perhetalkoot-projekti tarjosi mahdollisuutta ryhtyä kummiperheeksi yksin Suomeen saapuneelle alaikäiselle turvapaikanhakijalle. Luhtakallio ajatteli heti, että hän voisi yhdistää vapaaehtoistyön vähään vapaa-aikaansa perheensä kanssa.

HUHTIKUUN LOPULLA viime vuonna Luhtakallio matkusti Helsinginseudulla sijaitsevaan ryhmäkotiin tapaamaan tulevaa kummilastaan, 16-vuotiaasta afganistanilaispoikaa nimeltä **Reza**. Mukana oli Luhtakallion koko perhe: mies, neli-vuotias lapsi ja kääpiösnautseri.

”Kaikkia jännitti ihan hirveästi. Olihan se vähän semmoinen hyppy tuntemattomaan. Emme tienneet, mitä siitä tulee, mitä meistä halutaan”, Luhtakallio muistelee.

Hän myös mietti huolestuneena, ettei ymmärtänyt 16-vuotiaista pojista mitään.

”Semmoisia ajatuksia pyöri mielessä. Jännitys oli varmasti molemminpuolista. Ensimmäinen tapaaminen oli punastelujen ja pitkien hiljaisuuksien kavalkadi.”

Ryhmäkodin neuvottelutilassa Luhtakallio perheineen ja Reza allekirjoittivat kirjallisen vapaaehtoisuussopimuksen. Siinä muun muassa sitouduttiin olemaan jakamatta Facebook-kuvia ilman toisen lupaa. Perhe ei saisi antaa Rezalle

”Ensimmäiset tapaamiset olivat noin tunnin mittaisia.”

suoraan rahaa tai mitään kallista.

Seuraavalla kerralla Luhtakallio haki Rezan perheensä kotiin. Oli sunnuntaipäivä, ja lähdettiin ulkoiluttamaan koiraa.

”Tyttäreni keräsi voikukkia, valmistimme lounasta ja sitten veimme hänet takaisin.”

Ensimmäiset tapaamiset olivat muutaman tunnin mittaisia. Kun kevät koitti, Reza alkoi tehdä kummiperheensä kanssa puutarhatöitä. Niistä hän selvästi piti.

”Niin yhteys alkoi syntyä”, Luhtakallio kertoo.

Reza ei osaa englantia, mutta hän on oppinut suomea Luhtakallion mukaan hämmästyttävän nopeasti. Sillä kielellä perhe kommunikoi.

Rezalla ei ole enää lainkaan omaa perhettä, ja vasta Suomessa hän pääsi ensi kertaa kouluun. Se oli Luhtakalliolle järkytys.

”Vaikka minun olisi pitänyt tajuta, en silti jotenkin osannut ajatella, ettei hän olisi koskaan käynyt lainkaan kouluun”, Luhtakallio kertoo.

16-vuotiaalle pojalle elämän ensimmäinen kouluvuosi on ollut mieluista.

”Hän puhuu koko ajan siitä, että on niin mahtavaa opiskella. Hän tykkää siitä tosi paljon.”

REZA TAPAA kummiperhettään tavallisesti yhdestä kolmeen kertaa kuussa ja oli mukana viettämässä juhannusta sekä uudenvuodenjuhlissa. Luhtakallion mukaan kommunikaatiovaikeuksia on ollut vähemmän kuin hän odotti eivätkä ne johdu niinkään kielestä.

”Välillä voi olla vaikea sanoa, miltä jokin asia hänestä näyttää: tulkitsemme ko sen samoin? Sitä paitsi hänen ikänsä ja elämäntilanteensa ovat hankalia, mutta mitään varsinaista ongelmaa ei ole koskaan ollut”, Luhtakallio sanoo.

Hän kuvaa Rezaa ujoksi.

”Joskus on vaikea tietää, mitä hän haluaisi tehdä tai ylipäänsä haluaisi. Hän ujostelee sen kanssa.”

Tulevaisuudestaan Reza on joskus puhunut haaveilemalla automekaanikon urasta. Mutta Luhtakalliosta tuntui

Reza kokkaa Eeva Luhtakallion ja tämän tyttären Saaran kanssa.

pitkään epärehelliseltä kysellä kummipojan tulevaisuudensuunnitelmista, kun ei edes tiedä, saako hän jäädä tänne.

Loka-marraskuun vaihteessa Reza sai oleskeluluvan, mutta vain vuodeksi. Sen odottaminen oli ahdistavaa myös Luhtakalliolle.

”Hänen elämäntilanteensa on niin vaikea, ja raskas ja turvapaikkahakemuksen käsittely kesti. Minäkin olen valvonut sen takia öitä.”

Kun Rezalla on erityisen vaikeaa, Luhtakallion huoli pojasta on suuri. Onneksi he voivat silloin olla tiiviissä yhteydessä Whatsapp-viestipalvelulla.

Oleskelulupaprosessin kesto on Luhtakalliosta ”tietenkin sietämätön”. Hän on mukana ryhmissä, jotka auttavat tekemään valituksia Maahanmuuttoviraston päätöksistä. Luhtakallio sanoo aiemmin ajatelleensa, että oikeusvaltio on häilyväinen: on hyviä päätöksiä ja huonoja päätöksiä.

”Mutta viimeistään kuluneen vuoden jälkeen en enää ajattelen, että Suomi on kaikilta osin oikeusvaltio. Turvapaikkapolitiikka on niin pöyristyttävää.”

Turvapaikanhakijan tulo perhepiiriin on lisännyt Luhtakallion huolta yhteiskunnallisesta ilmapiiristä. Sitä hän seuraa työnsäkin puolesta: hän on erikoistunut poliittiseen sosiologiaan ja tutkii paraikaa poliittisen osallistumattomuuden syitä.

”Olen huolestunut ja varautunutkin siihen, että netissä esiintyvät rasistiset uhkaukset muuttuvat teoiksi. Poliittinen ilmapiiri antaa rasismille oikeutusta, välillä pääministeriltä asti. Vaikka hän sitten peruisikin puheensa ja sanoisi, että ’ei rasismille’, niin ei se tuomitseminen

ole kovin vakuuttavaa ollut”, Luhtakallio sanoo.

”Esimerkiksi antaessani tätä haastattelua minun pitää ajatella kummipojan turvallisuutta. Kaikki julkisuus saattaa vaarantaa muutenkin äärimmäisen hauraassa asemassa olevan ihmisen.”

LUHTAKALLIO TOIVOO, että Reza on hänen perheensä elämässä niin kauan kuin itse haluaa.

”Tiedän, että jotkin kummiperheet ovat ottaneet lapsen luokseen asumaan. Meillä ei ole asunnossamme tilaa.”

Mutta Reza on muuttamassa lähemmäs kummiperhettään ja osaa jo kulkea sen luokse itse. Hän harrastaa ahkerasti painia ja on siitä innostunut.

”Tästä plussaa Diakonissalaitoksen työntekijöille”, Luhtakallio sanoo. ”Siellä kartoitettiin ja etsittiin joka ikiselle yksin maahan tulleelle harrastus. Reza on painimaasta, ja hän treenaa joka arkipäivä, on ollut jossain kilpailussakin.”

Tässäkin asiassa tulivat vastaan Rezan taustaan liittyvät kulttuurierot. Luhtakallio oli kysynyt Rezalta, oliko tämä aiemmin harrastanut painia.

”Reza katsoi minua hölmistyneenä ja vastasi ei. Ei hän ollut ikinä käynyt koulua, eikä hänellä ollut ollut mahdollisuutta harrastuksiinkaan.”

Perhetalkoot-toimintaa voi tukea tekemällä lahjoituksen Helsingin Diakonissalaitoksen kannatusyhdistyksen keräystilille FI51 2065 1800 1082 98. Kirjoita viestikenttään ”Perhetalkoot”.

Diakoniakirstun täyttäjät

Porilainen Aurora Karamzin varttui kansainväliseksi kosmopoliitiksi. Diakonissalaitoksen malli tuli Saksasta, ja Auroran varat Venäjän kaivoksista. Nykyisellä toimitusjohtajalla ei ole kaivoksia, joten rahaa täytyy kaivaa muualta. Se vaati myös laitoksen identiteetin tarkastelua uudelleen.

TEKSTI > RIKU SIIVONEN

KUVAT > HDL ARKISTO & JUHA METSO

AURORA STJERNVALL

oli porilainen maaherran tyttärentyttä, joka solmi marraskuussa 1836 avio-

liiton Venäjän rikkaimpiin ylimyksiin kuuluvan ruhtinas **Paul Demidovin** kanssa. Hän oli kieltäytynyt ruhtinaan kosinnasta kaksi kertaa, mutta kolmas kerta toden sanoi; nyt vastaus oli myönteinen. Lokakuussa 1839 Aurora synnytti pojan, joka sai nimen Paul isänsä mukaan. Pojan ollessa vasta puolivuotias hänen isänsä kuoli.

LESKEKSI JÄÄNYT Aurora jakoi aikaansa Helsingin ja Pietarin kesken. Pietarissa hän osallistui seuralämään ja ylhäisön huvituksiin, Helsingissä hän vietti seuralämän lisäksi aikaansa hiljaisuudessa. Vielä uudestaan leskeksi jäänyt Aurora, nyt Karamzin, ja neljä lähetystyötä edistänyttä miestä – **G. M. Waenerberg, Otto E. A. ja K. A. Siirelius** ja **E. V. Pettersson** – perustivat Diakonissalaitoksen, joka aloitti toimintansa loppuvuodesta 1867. Aurora oli matkoillaan tutustunut eurooppalaisiin ”armeliaisuuslaitoksiin” sekä vuodesta 1836 alkaen perustettuihin diakonissalaitoksiin. Niissä nuoret naiset saivat sairaanhoidon opetusta auttaakseen hätää kärsiviä – ja samanlaisen laitoksen Aurora halusi perustettavaksi myös Suomeen.

Helsingin Diakonissalaitoksen sääntöjen mukaan Aurora Karamzin vastasi taloudellisesti laitoksen toiminnasta.

Varoja toimintaan kertyi myös potilasmaksuista ja varakkaiden ystävien tuesta, muun muassa lahjoituksista ja testamenteista.

SAMOIHIIN AIKIOIHIN Aurora oli asettumassa takaisin kotimaahansa. Aurora kunnostutti isäpuolensa rakennuttaman Hakasalmen huvilan ja asettui sinne 1875. Siellä hän piti ns. vastaanottotunteja; niissä köyhät kävivät hakemassa apua joko henkilökohtaisesti tai kirjeiden välityksellä. Aurora jakoi huoliaan avunpyytäjistä muutamien diakonissojen kanssa; kaikki eivät olleet oikeasti avuntarpeessa, ja Aurora oli monta kertaa joutunut petetyksi. Kaupunkilähetyksen palveluksessa toimineet Blomqvistin sisarukset, **sisar Cecilia** ja **sisar Elisa-**

beth, auttoivat Auroraa hankkimalla tietoja niistä tuntemattomista avunhakijoista, joita tämän luokse tulvi. Sisar Cecilia kuitenkin totesi, että ”suurenmoinen piirre Everstinnan luonteessa oli se, että vaikka häntä niin monta kertaa petettiin, ei hän kuitenkaan lakannut uskomasta ihmisiin”.

KARAMZIN LUPASI rahoittaa Helsingin Diakonissalaitokselle talon, mikäli kustannukset olisivat kohtuulliset ja sitä varaten saataisiin hyvä tontti. Näin lopulta kävi. Aurora osallistui myös diakonissa **Pauliina Huttusen** aloitteesta perustetun Sörnäisten sairastuvan perustamiskustannuksiin 1897. Lisäksi hän rahoitti nälänhädästä kärsivälle Suomussalmelle 1890-luvun alussa soppakeittiön. Sinne

”Ensimmäinen toimari paloi loppuun.”

pitkiä keskusteluja ja päätyi katsomaan, että yksityinen sairaanhoito ei ole osa nykyistä missiota. Siksi Diacor nyt alkuvuodesta yhdistyy Terveystaloon.

Holmström uskoo, että kaupalla turvataan säätiön omistuksen arvo ja diakoniatyön jatkaminen. Se on hänen tehtävänsä ydin: huolehtia, että säätiö saa riittävästi fyrrkkaa diakoniatyöhön.

”Aktiivisesta bisnesvastuusta luopuminen voi myös avata uusia mahdollisuuksia meidän identiteettillemme.”

SINÄNSÄ SÄÄTIÖN TEHTÄVÄN ydin on edelleen selvä: auttaa kaikkein huono-osaisimpia. Vaikka Suomi on maailman paras maa, meiltäkin löytyvät hyvinvoinnin notkelmat. Siellä on ihmisiä, jotka tarvitsevat syvää tukea ja räätälöityä tekemistä. Koska tarve on suuri, Diakonissalaitos kerää edelleen myös yksityisiä lahjoituksia. Niitä ohjataan valittuihin kohteisiin, kansalaistoiminnasta nuorten palkkaamiseen. Lahjoitusvaroihin vahvistetut palvelut ovat toipumisen turbonäppäimiä.

”En silti toivo, että Suomi muuttuisi hyväntekeväisyysyhteiskunnaksi. Auroran tapa toimia oli hyväntekijä-aristokraatin tapa. Mutta hän käsittääkseni kannusti niitä ihmisiä, jotka ajoivat myös rakenteellisia muutoksia. Ei riitä, että tehdään hyvää, vaan meidän pitää rakentaa oikeudenmukaisempaa yhteiskuntaa”, Holmström sanoo.

Se on tarkoittanut muun muassa nopeaa päätöstä alaikäisten turvapaikanhakijoiden auttamisesta, vaikka kaikki eivät sitä arvosta.

”Poliittiset syklit ovat nopeutuneet. Toisaalta eivät: muistan kun EU:ta rakennettaessa 1990-luvun alussa käytiin jo keskustelua, että sisärajojen poistaminen tulee tarkoittamaan ulkorajojen vahvistamista.”

Holmström sanoo, että Auroran ajoista yksi on kuitenkin muuttunut. Aurora oli kosmopoliitti, jolle vieras ei ollut uhka. Rahat tulivat Venäjän kaivoksista ja laitoksen malli Saksasta.

”Radiossa **Risto Makkonen** sanoi, että ’jos patriotismi muuttuu nationalismiksi, näkö hämärtyy ja kuulo heikkenee.’ Se oli hyvin sanottu.”

lähettiin sisar **Charlotte Wettersten**. Sisar Charlotte palasi Suomussalmelle uudelleen 10 vuotta myöhemmin, kun apua tarvittiin jälleen. Silloin hän pystytti paikalle köyhäntalon, Betanian.

AURORA KARAMZININ mittava varallisuus tuli Venäjältä, mutta se ei yksinään riittänyt Diakonissalaitoksen toiminnan kuluihin.

”Käytännössä Aurora antoi fyrkat siihen, että voitiin perustaa yksityinen sairaala”, Diakonissalaitoksen säätiön toimitusjohtaja **Olli Holmström** sanoo.

Sairaalan kulut pyrittiin kuitenkin kattamaan maksullisten vuoteiden tuloilla. Niillä ja kansalaisten – usein Aurora Karamzinin ystävien – lahjoituksilla pidettiin yllä paria vapaavuodepaikkaa.

”Ensimmäinen toimari paloi loppuun.”

Hän oli **Sisar Amanda Cajander**, joka luovutti sänkynsä ja kävi oviaukoon nukkumaan, etteivät kuumehoureiset kävele kadulle. Silloin satoi lunta juhannuksena kautta maan. Oli ilmastopakolaisia, tautisia ja nälkäisiä. Väestö liikkui hallitsemattomasti.

Vuosikymmeniä sairaalan ylläpito oli yksi kehittyvän Diakonissalaitoksen identiteetin osa. Se oli mission ytimessä. Kun Holmström tuli ensimmäisen keran Alppikadulle töihin vuonna 1989, korttelissa oli vielä 7–8 vuodeosastoa.

Mutta Auroran henkistä perintöä jatkavan säätiön hallitus joutui alkuvuodesta 2016 jälleen miettimään mitä vastata, kun joku haluaa ostaa Diacorin. Se kävi

Tervetuloa juhnavuoden Yhteyspäiville 10–11.3.2017

Perjantai 10.3.

Helsingin Diakonissalaitoksesta valmistuneet diakonissat ja seurakuntakuraattorit kutsutaan perinteisille Yhteyspäiville, tänä vuonna juhnavuoden merkeissä. Edellä mainittujen ryhmien lisäksi, perjantain ohjelmaan klo 14:00 alkaen osallistuu myös muita vieraita. He edustavat talomme luottamuselimiä, yhteistyötahoja kirkon kentästä ja pohjoismaisia diakonialaitoksia.

Käytännön järjestelyjen ja rajallisten tilojemme takia on ilmoitettava **3.2.–14.2.2017** ja paikkoja annetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Ilmoittautuminen sähköpostitse: pirjo.rautakoski@hdi.fi tai puhelimitse 050 66213.

Yhteyspäivien majoitus on hotelli Cumulusuksessa, Siltasaarekatu 14. Hinta 1 hh 80 e/huone/vrk. Ja 2 hh 95 e/huone/vrk. Majoitus varataan ilmoittautumisen yhteydessä. Juhlasisarille on lähetetty henkilökohtainen kutsukirje ohjeineen.

70-vuotisjuhlasisarit (1947)

Kerttu Kasurinen
Sirkka Komulainen
Aune Koski
Vuokko Salminen
Rauha Vikki

70 års syster
Eva Westerlund

11.00 Ilmoittautuminen
Päärakennus
Mahdollisuus tavaroiden säilytykseen.

12.30 Päivien avaus
Kirkko

13.00 Kahvi ja suolainen
Aurora-sali ja aula

14.00 Tervetuloa juhlaan
Opiston auditorio
Toimitusjohtaja
Olli Holmströmin
tervehdys.

**Diakonissalaitos
150 vuotta -juhlakir-
jan julkistaminen.**
Kirjan esittelee sen kirjoit-
taja fil.tri. Jyrki Paaskoski.

Virsisovituksia
Jukka Tolonen ja
Juhani Aaltonen

**Ihmisen arvo – miltä
näyttää tulevaisuus**
Puheenvuoroja ja
keskustelua:
Presidentti Tarja Halonen,
TT Patrik Hagman,
VTT Marja Pentikäinen

16.00 Väliaikatarjoilu
Opiston aula

**16.45 Osia John The Baptist
-oratoriosta**
Kirkko
Säveltäjä Heikki Sarmanto.

18.00 Päivällinen
Opiskelijaravintola
Alppica
Vierailla mahdollisuus lyhyi-
hin tervehdyksiin.

Lauantai 11.3.

**10.00 Aurora K. –
rakkaudesta hyvänte-
keväisyyteen**
Aurora-Sali
Marika Sampo-Utriainen ja
Sinikka Paavilainen.

Kirjeitä kotiin
Aurora-sali
Viestejä eri vuosikymme-
niltä draaman muodossa.

12.00 Lounas
Opiskelijaravintola
Alppica

**14.00 Juhlasisarten
huomioiminen**
Aurora-Sali

**Mieskvartetti
Leporello.**

16.00 Kahvit
Vestibyyli

17.00 Ehtoolliskirkko
Kirkko
Talon papit ja muusikot.

60-vuotisjuhlasisarit (1957)

Raija Aho
Annikki Ervanne
Sirkka Hyhkö
Salli Immonen
Katri Jaakkola
Soili Kantola
Kaija Laakkonen
Maija-Liisa Laapotti
Aune Lehtonen
Anna-Liisa Leppänen
Liisa Mehtola
Ritva Nevalainen

Ulla Nieminen
Laura Puustinen
Maija Suutari
Maija Syrjä
Seija Tossavainen

60 års systrar
Karin Mara
Inga Saario
Gunvor Maria Sandell

Välkommen till jubileumsårets Gemenskapsdagar 10–11.3.2017

Fredag 10.3.

De diakonissor och församlingskuratorer som utexaminerats från Diakonissanstalten inbjuds sedan vanligt till Gemenskapsdagar, denna gång i jubileumsårets tecken. Förutom nämnda grupper, deltar också andra inbjudna gäster i fredagens program kl.14:00. De är representanter för våra förtroendeorgan, våra samarbetsnätverk inom kyrkan samt de nordiska diakonianstalterna.

För de praktiska arrangemangens skull och p.g.a. våra begränsade utrymmen, är **anmälningstiden 3.2.–14.2.2017**, och plats ges i anmälningsskeden. Anmälan kan göras per e-post: pirjo.rautakoski@hdl.fi eller per tel. 050 66213.

Inkvartering sker i hotell Cumulus Hagnäs, Broholmsgatan 14. Pris 1 pers.rum 80 e /dygn/rum och 2 pers.rum 95 e /dygn/rum. Logi bokas i samband med anmälan. Till jubilarerna har sänts en personlig inbjudan med egna direktiv.

50-vuotisjuhlaisaret (1967)

Annikki Brown
Elma Erola
Paula Etelävirta
Lahja Haapakoski
Tuula Huque
Soile Kari
Irma Kettunen
Marjatta Kulju
Saara Kylliäinen
Tuula Laitinen
Sisko Latikka
Leena Lehto

- 11.00 Anmälan**
Huvudbyggnaden
Möjlighet till förvaring av bagage.
- 12.30 Dagarnas öppnande**
Kyrkan
- 13.00 Kaffe & salt tilltugg**
Aurorasalen och vestibyllen

- 14.00 Välkommen till fest!**
Institutets auditorium
V.D. Olli Holmström
- Diakonissanstalten 150 år – utgivning av historiebok.**
Boken presenteras av författaren, FD Jyrki Paaskoski.

Psalmmelodier
i arrangemang av
Jukka Tolonen
och Juhani Aaltonen

Människans värde – hur ser det ut i framtiden?
Korta anföranden och efterföljande diskussion:
President Tarja Halonen,
TD Patrik Hagman,
PD Marja Penttinen

- 16.00 Paus med förfriskningar**
Institutets aula
- 16.45 Valda delar av oratoriet John The Baptist**
Kyrkan
Oratoriet komponerat av Heikki Sarmanto.
- 18.00 Middag**
Studerandenas matsal Alppica
Möjlighet för gästerna att framföra hälsningar.

Lördag 11.3.

- 10.00 Aurora K. – rakkau-
desta hyväntekeväi-
syyteen**
Aurorasalen
Marika Sampio-Utriainen
och Sinikka Paavilainen (på finska).
- Systrar skriver hem**
Aurorasalen
Viestejä eri vuosikymmeniltä draaman muodossa.
(Delvis på svenska.)

- 12.00 Lunch**
Studerandenas matsal Alppica
- 14.00 Jubileumssystrarna
uppmärksammas**
Aurorasalen
- Manskvartetten**
Leporello.

- 16.00 Kaffe**
Vestibyllen
- 17.00 Nattvardsmässa**
Kyrkan
Husets präster och musiker.

 **HELSINGIN
DIAKONISSALAITOS**

 **HELSINGFORS
DIAKONISSANSTALT**

Kaija Leppänen
Helena Lähdeniemi
Marjatta Mikkonen
Mirja Nyholm
Riitta Pedersen
Lea Pinomaa
Marja Ratola
Ritva-Liisa Sistonen
Ritva Turunen
Saara Uromo
Anneli Vesilähti

Arkivalmentaja

Espoon Vamos on mukana noin sadan 16–29-vuotiaan nuoren elämässä. Päämäärä on koulu tai työ, mutta ensin pitää oppia elämään arkea. Valmentaja Risto Joensuu kertoo, miten autetaan oikein.

Valmentaja Risto Joensuu, miten nuoria autetaan oikein?

”Hitaasti. Jos se olisikin niin, että lyhyessä ajassa voisi saada selville, minkä pitäisi muuttua nuoren elämässä ja missä järjestyksessä. Ei sitä aina osaa sanoa nuori itseskään. Mutta kun on tutustunut nuoreen, alkaa yhdessä nähdä, että tuosahan on sellainen juttu, mihin nyt pitäisi keskittyä. Oivallukset tulevat vähitellen ja ne muuttuvat matkan varrella.”

Mistä yleensä aloitetaan?

”Olen ryhmävalmentaja, mun ryhmä koontuu maanantaista torstaihin, neljä tuntia päivässä. Aluksi on ehkä riittänyt, että nuori tulee paikalle. Mun ryhmässä keskitytään jo siirtymään kouluun tai työelämään. Nuoret itse sanovat yleensä kaipaavansa apua arjen ja unen rytmiin. He näkevät oikein: niistä pitääkin lähteä.”

Miten arkea opetellaan?

”Joka päivä teemme ja syömme aamiaisen. Yksinkertaisia juttuja. On päivä- ja viikko-ohjelma, teemoina hyvinvointi, yhteiskunta, työ ja opiskelu. Käymme yritysvierailuilla. Yllättävän suosittu on meidän uusi ’Rahkaryhmä’. Kuntosalihommia. Siellä on poikia ja tyttöjä.”

Eivätkö nuoret käy hermoille?

”Eivät... no ehkä joskus kun herättää kymmenettä kertaa puhelimella samaa nuorta.”

Mikä työssä innostaa?

”Saen tutustua syvällisesti hyvin erilaisiin nuoriin. Oman ryhmäni lisäksi minulla yksilötapaamisia tähän päälle. Olen oppinut, että näiden nuorten asioiden eteenpäin vieminen vie aikaa. Se vaatii joskus, että itse pystyy antamaan omasta ajastaan, jotta luottamus syntyy. Ymmärrän, että palveluja yritetään tehostaa ja saada toimimaan paremmin. Mutta lopulta ihmisten kohtaamistyö vaatii aina aikaa.”

Riku Siivonen

Kuva > Henna Aaltonen

”Lopulta ihmisten kohtaamistyö vaatii aina aikaa.”

SAKARI, 21: ”VAMOKSESTA PÄÄSEE ETEENPÄIN.”

Mistä tulet?

Lapsuudenperheessäni oli äiti, isä, isosisko ja isovelji. Synnyin Espoon Mankkaalla, mutta olen kaksivuotiaasta asunut Olarissa. Lapsuuteni oli onnellinen, ja vietin paljon aikaa perheeni kanssa.

Mistä ammatista olet haaveillut? Ei minulla ole ollut mitään suurta haaveamattia, mutta se on vaihdellut laidasta laitaan: jääkiekkoilija, asfalttimies, kirjailija, muusikko...

Miten päädyit Vamokseen?

Se tapahtui 2014, kun seurakunnan nuorisotyöntekijä kertoi Vamoksesta. Kävin silloin aikuislukiota, ja ihan hyvin kai se meni, mutta olin aika toimeton.

Mitä ajattelit Vamoksesta?

En tiennyt siitä juuri mitään, mutta minulle selitettiin, mistä on kyse. Se herätti hyviä tunteita: saisi asioita eteenpäin. Minut ohjattiin erilaisiin vertaistukiryhmiin, ja minua on autettu eteenpäin oikeisiin paikkoihin. Se on auttanut minua lähtemään ulos. Sain apua ylioppilaskirjoituksien englannin kielen kokeeseen. Tein kesätyöhakemuksen Vamoksen työntekijän kanssa ja sainkin töitä.

Entä tulevaisuus? En päässyt yliopistoon, mutta opiskelen historiaa työväenakatemiassa Kauniaisissa.

Mitä sanot muille nuorille? Jos on vaan kotona koko ajan, niin Vamoksesta pääsee eteenpäin.

Annamaria Eteläpää

Vamoksen joulukampanja keräsi syrjäytymisen pysäyttämiseen yli 46 000 euroa. Kiitos!

> In Memoriam

Professori

Esko Koskenvesa

s. 17.4.1938 k. 3.1.2017

Esko Koskenvesa pääsi ylioppilaaksi 1958, ja hänet vihittiin papiksi 1965. Teologian tohtorin tutkinnon hän suoritti 1984. Vuosina 1974–77 hän toimi Helsingin Diakoniaopiston rehtorina. Tämän jälkeen hän siirtyi Kirkon Diakoniakeskuksen diakoniasihteeriksi ja myöhemmin sen pääsihteeriksi. Vuodesta 1984 hän toimi Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan käytännöllisen teologian laitoksen opetustyössä. Professorin virasta hän jäi eläkkeelle v. 1998.

Esko Koskenvesalla oli lukuisia kirkollisia ja muita luottamustehtäviä. Hän oli mm. Helsingin Diakonissalaitoksen hallintoneuvoston jäsen ja säätiön hallituksen varapuheenjohtaja.

Diakonissalaitoksen

emeritusjohtaja, sosiaalineuvos

Matti Ojala

s. 13.1.1926 k. 13.1.2017

Matti Ojala pääsi ylioppilaaksi 1945. Teologian kandidaatin tutkinnon hän suoritti 1950, ja hänet vihittiin papiksi samana vuonna. Vuonna 1960 hän opiskeli Heidelbergin yliopistossa, ja teologian lisensiaatin tutkinnon hän suoritti Helsingin yliopistossa 1962. Vuosina 1953–57 hän toimi Suomen Kirkon Sisälähetysseuran Kansanopiston johtajana, Sisälähetysseuran apulaisjohtajana vuosina 1957–60 ja sen kustannustoiminnan johtajana 1960–64. Imatran kirkkoherran virkaa hän hoiti vuosina 1965–71. Tästä virasta hän tuli Helsingin Diakonissalaitoksen johtajaksi. Hän hoiti säätiön johtajan tehtävää vuodesta 1971 aina vuoteen 1987, jolloin hän jäi eläkkeelle.

Matti Ojalan aikana Diakonissalaitoksen toiminta laajeni ja sen vakavaraisuus moninkertaistui. Uuden-aikainen työterveyshuolto, josta sittemmin muodostui Diacor Terveyspalvelut Oy, käynnistettiin, Diakoniaopiston koulutustoiminta monipuolistui ja rakennustoiminta oli vilkasta.

Vielä eläkkeelle jäätyään Matti Ojala toimi monia vuosia Helsingin Diakonissalaitoksen Kannatusyhdistyksen hallituksessa. Matti Ojala tunnettiin johtajana joka vastuullisesti ja määrätietoisesti kantoi kokonaisvastuuta Diakonissalaitoksen toiminnasta. Vaativan päivätyön lisäksi Matti Ojalalla oli lukuisia luottamustehtäviä kirkon kentässä ja järjestökentässä. Hänen elämäntyötään muistetaan kiitollisuudella ja arvostaen.

Diakonissa

Eeva Alila

s. 15.8.1930 k. 9.12.2016

Sisar Eeva tuli oppilaaksi Diakonissalaitokselle 1951. Hänet otettiin koesisareksi 1953 ja vihittiin diakonissaksi 1956. Työuransa hän aloitti Diakonissalaitoksen sairaalassa, ja seurakuntatyötä hän teki Luumäen seurakunnassa ja Turun Kaarinan seurakunnassa.

Sisar Eevalle annettu raamatunlause: ”Herra on minun paimeneni, ei minulta mitään puutu.” Ps 23:1.

Diakonissa

Aune Mäkinen

s. 31.3.1925 k. 17.1.2017

Sisar Aune tuli oppilaaksi Diakonissalaitokselle 1946. Hänet otettiin koesisareksi 1948 ja vihittiin diakonissaksi 1952. Valmistumisensa jälkeen sisar Aune jatkoi työn ohella opintoja Kallion yhteiskoulussa ja myöhemmin Helsingin Sairaanhoidon-opistossa, josta hän hankki osastonhoitajan pätevyyden laboratoriosairaanhoidossa. Sisar Aune oli koko työuransa ajan uskollinen Helsingin Diakonissalaitokselle. Vaajat kaksi vuotta hän työskenteli Diakonissalaitoksen Lastensairaalassa, ja vuonna 1952 hän siirtyi laboratorioon. Sen osastonhoitajan tehtäviä hän hoiti eläkkeelle siirtymisensä vuoteen 1985 asti.

Sisar Aunen johdolla laboratorio kasvoi ja työ kehittyi. Rakkaus Diakonissalaitoksen työtä kohtaan näkyi myös sisar Aunen kiinnostuksessa museotyötä

kohtaan. Hän oli Helsingin Diakonissalaitoksen museon perustajajäsen, ja vuosikymmenet sen kantavana voimana vapaaehtoistyössä.

Viisas ja lempeä sisar Aune oli hyvänä esimerkkinä siitä, miten kristillistä lähimmäisenrakkautta eletään todeksi.

Sisar Aunen diakonissaksi vihkimyslause: ”Sen tähden voimme turvallisin mielin sanoa: Herra on minun auttajani, siksi en pelkää. Mitä voisi ihminen minulle tehdä?” Hebr. 13:6.

Diakonissa

Leena Sormunen os. Lahtinen

s. 30.5.1925 k. 22.11.2016

Sisar Leena tuli oppilaaksi 1946. Hänet otettiin koesisareksi 1947 ja vihittiin diakonissaksi 1952. Valmistumisensa jälkeen sisar Leena työskenteli vajaat kaksi vuotta Diakonissalaitoksen sairaanhoitajakoulussa, jonka jälkeen hän siirtyi Pakilan seurakuntaan. Kuuden seurakuntatyövuoden jälkeen sisar Leena palasi sairaalatyöhön, jonka rajattu työaika paremmin mahdollisti perheen hoidon ja palkkatyön yhdistäminen.

Sisar Leenalle annettu raamatunlause: ”Niin pysyvät nyt usko, toivo ja rakkaus, nämä kolme; mutta suurin niistä on rakkaus.” 1 Kor. 13: 13.

Diakonissa

Eeva Lähteenmaa-Söderman

s. 14.2.1946 k. 21.11.2016

Sisar Eeva tuli oppilaaksi Diakonissalaitokselle 1969, ja hänet vihittiin diakonissaksi 1973. Valmistumisensa jälkeen hän teki lyhyen jakson seurakuntatyötä Meilahden seurakunnassa. Sen jälkeen hän siirtyi mielenterveystyöhön, jota hän teki mm. Lastenlinnassa, Hesperian sairaalassa, Veikkolan työkliniikassa ja Helsingin mielenterveystoimistossa. Hän erikoistui psykiatriseen sairaanhoitoon 1976, ja vuonna 1977 hän palasi seurakuntatyöhön Hyvinkään seurakuntaan.

> HDL mediassa

”**TULEMME** Suomessa tarvitsemaan sosiaali- ja terveyspalveluiden rinnalle vahvaa kansalaisaktiivisuutta, ei korvaamaan ammattilaisten työtä, mutta sen työn rinnalle.”

Helsingin
Diakonissalaitoksen
diakoniajohtaja Jarmo
Kökkö tamperelaisessa
Aamulehdessä
17.12.2016.

”**ME LUOMME** tänne Eurooppaan nyt uudenlaisen liikkuvan väestön. Me sivistyneet valtiot laitamme heidät kiertämään. Monet eivät voi palata kotimaahansa, koska taustalla on oikea uhka ja pelko.”

Diakonissalaitoksen
kansainvälisen suojelun ja
integraation johtaja
Marja Pentikäinen
Helsingin Sanomissa
11.1.2017.

”**YHDEN AUKON** paikkaaminen [HDL asutti nuoria asunnottomia] on saanut lisää apua tarvitsevia virtaamaan [Helsinkiin]. Yhteiskunta menee huonompaan suuntaan.”

Helsingin
Diakonissalaitoksen
toimitusjohtaja Olli
Holmström zürichiläisessä
Tages-Anzeiger -lehdessä
3.1.2017

Karin Strandberg

Johtava diakonissa
Ledande diakonissa

Rohkeus välittää

KUN TALVEN PIMEYS oli tiheimmillään ja pakkaneen paukkui nurkissa, astuivat sadat Diakonissalaitoksen työntekijät ja ystävät kirjaimellisesti yli kynnyksen 150-vuotisjuhlaansa. Ulkona pimeydessä ja kylmyydessä sytytettiin 150 pientä lyhtyä. Ei vain pääkorttelissa, vaan myös muissa Diakonissalaitoksen toimintayksiköissä tehtiin samoin.

Asukkaat, vapaaehtoiset ja henkilökunta olivat osallistuneet valmisteluihin maalaamalla pieniä lasipurkkeja. Maahan asetettuina nämä pienet lyhdet muodostivat suuren kuvan, numeron 150. Teko on kaunis, symbolinen ja tärkeä. Se on teko, joka osoittaa yhteyden merkityksen, yhdessä tekemisen arvon.

Kun Diakonissalaitos viettää 150-vuotisjuhlaansa, se tehdään tunnuksella Rohkeus välittää. 150 vuotta on kunnioitettava ikä mille organisaatiolle tahansa, mutta numeroita tärkeämpää on se toiminta, joka kätkeytyy niiden taakse. Rohkeuden ja myötätunnon, välittämisen ohjaamana on Diakonissalaitoksen väki rohkeasti kohdannut kunkin ajan haasteet rakentaa ihmisarvoista huomista kaikille.

MIKÄ ANTAA MEILLE rohkeutta voimattomuuden sijaan? Mikä antaa meille myötätuntoa välinpitämättömyyden sijaan? Moni ympäröivän maailman asia antaisi aiheita sekä voimattomuuteen että välinpitämättömyyteen.

Ehkä salaisuus piilee osittain yhteisöllisyydessä? Yli sadan vuoden ajan muodostui Diakonissalaitoksen yhteisö miltei yksinomaan sisarista, jotka asuivat ja työskentelivät täällä. He muodostivat yhdessä laitoksen johdon kanssa hengellisen, taloudellisen ja kollegiaalisen yhteisön, jonka toiminnalla oli kauaskantoisia seurauksia sekä kirkkoon että yhteiskuntaan.

Nykyään yhteisö näyttää aivan ymmärrettävästi toisenlaiselta. Diakonissalaitos on suuri konserni, joka tytäryhtiöineen työllistää lähes kaksituhatta työntekijää ja monia vapaaehtoisia. Mutta yhä me kokoonnumme Yhteyspäiville kiittämään aikaisempia sukupolvia, iloitsemaan ja juhlimaan, mutta myös katsomaan yhdessä eteenpäin. Perjantai-iltapäivän seminaarissa kysytään: Kuinka voimme elää todeksi ihmisarvoista huomista ja rakentaa sitä kaikille? Itse tahdon uskoa kristillisten arvojen varaan rakentuvaan yhteyteen, hyvään ammatilliseen osaamiseen – ja suureen annokseen rohkeutta välittää.

Mod och medkänsla

NÄR VINTERMÖRKRET STOD som tätast och kölden smällde i knutarna blev ett hundratal av Diakonissanstaltens anställda och vänner bokstavligen över tröskeln till sitt 150:de jubileumsår. Ute i mörker och kyla på Diakonissanstaltens gårdsplan tändes 150 små lyktor. Inte bara i huvudkvarteret, utan också i andra diakonissanstaltens verksamhetsenheter gjordes likadant.

Boende, frivilliga och personal hade deltagit i förberedelserna genom att måla små glasburkar. Dessa små lyktor, placerade på marken, formade en stor bild, siffran 150. Handlingen är vacker, symbolisk och viktig. Det är en handling som visar på gemenskapens betydelse, på värdet av att göra tillsammans.

När Diakonissanstalten firar sitt 150 jubileumsår, gör man det under devisen: Mod och medkänsla. 150 år är en ärevärdig siffra för vilken organisation som helst, men viktigare än siffrorna är den verksamhet som döljer sig bakom dem. Styrda av mod och medkänsla har diakonissanstaltens folk frimodigt mött var tids utmaningar att bygga en människovärdig morgondag för alla.

VAD GER OSS MOD I stället för modlöshet? Vad ger oss medkänsla I stället för ligkiltighet? Mycket I den omgivande världen skulle ge anledning till både modlöshet och ligkiltighet. Kanske hemligheten delvis ligger i gemenskapen? Under en tid av mer än hundra år bestod diakonissanstaltens gemenskap nästan uteslutande av de systrar som bodde och arbetade här. De formade, tillsammans med anstaltens ledning, en andlig, ekonomisk och kollegial gemenskap vars verksamhet hade långtgående följder både inom kyrka och samhälle.

I dag ser gemenskapen – helt förstärkt – annorlunda ut. Diakonissanstalten är I dag en stor koncern, som med sina dotterbolag avlönar närmare två tusen medarbetare och engagerar många frivilliga. Men ännu samlas vi till Gemenskapsdagar, för att tacka tidigare generationer, för att glädjas och jublera, men också för att tillsammans se framåt. Vid fredag eftermiddagens seminariefällan frågas: Hur kan vi vara med och forma en människovärdig morgondag för alla? Själv vill jag tro på en gemenskap, baserad på kristna värderingar, på gott professionellt kunnande – och en stor portion mod och medkänsla!

Helsingin Diakonissalaitos on yleishyödyllinen säätiö, rohkea ja vahva vaikuttaja. Olemme yhteiskunnallisten ongelmien ja erityisryhmien asiantuntija. Luomme uusia ratkaisuja

etenkin niillä alueilla, joilla ihmisarvo on uhattuna. Toimintaamme ohjaa kristillinen lähimmäisenrakkaus.

Juhlavuoden tapahtumia s. 25
Diakonissojen Yhteyspäivien ohjelma s. 30

 **HELSINGIN
 DIAKONISSALAITOS**